

Samverkan mot antibiotikaresistens

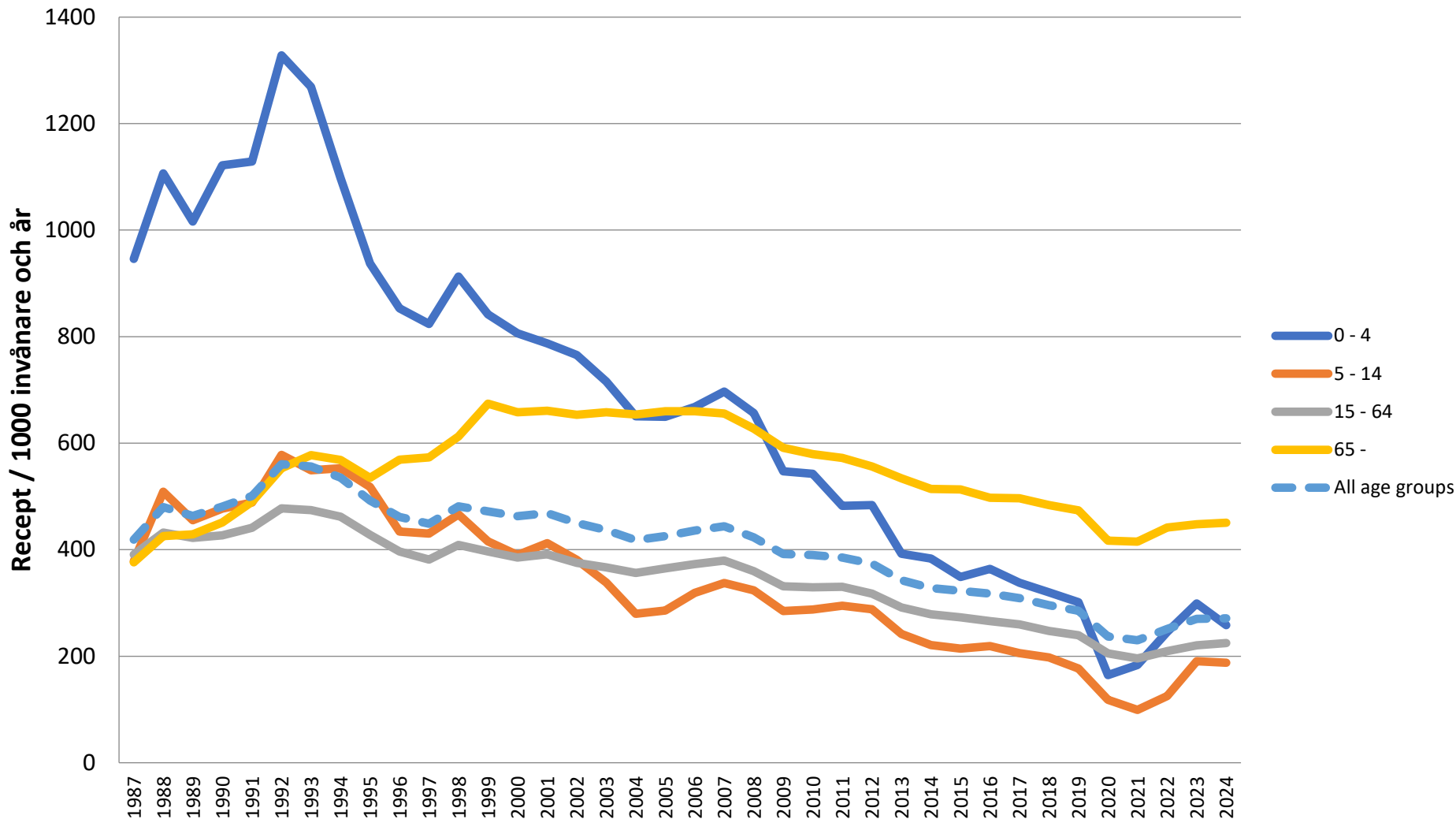
Antibiotikaförbrukning i Stockholms län

Årsrapport 2024

Öppenvård, tandvård och sjukhus

Uthämtade antibiotikarecept per 1000 invånare och år för olika åldersgrupper i Sverige 1987-2024

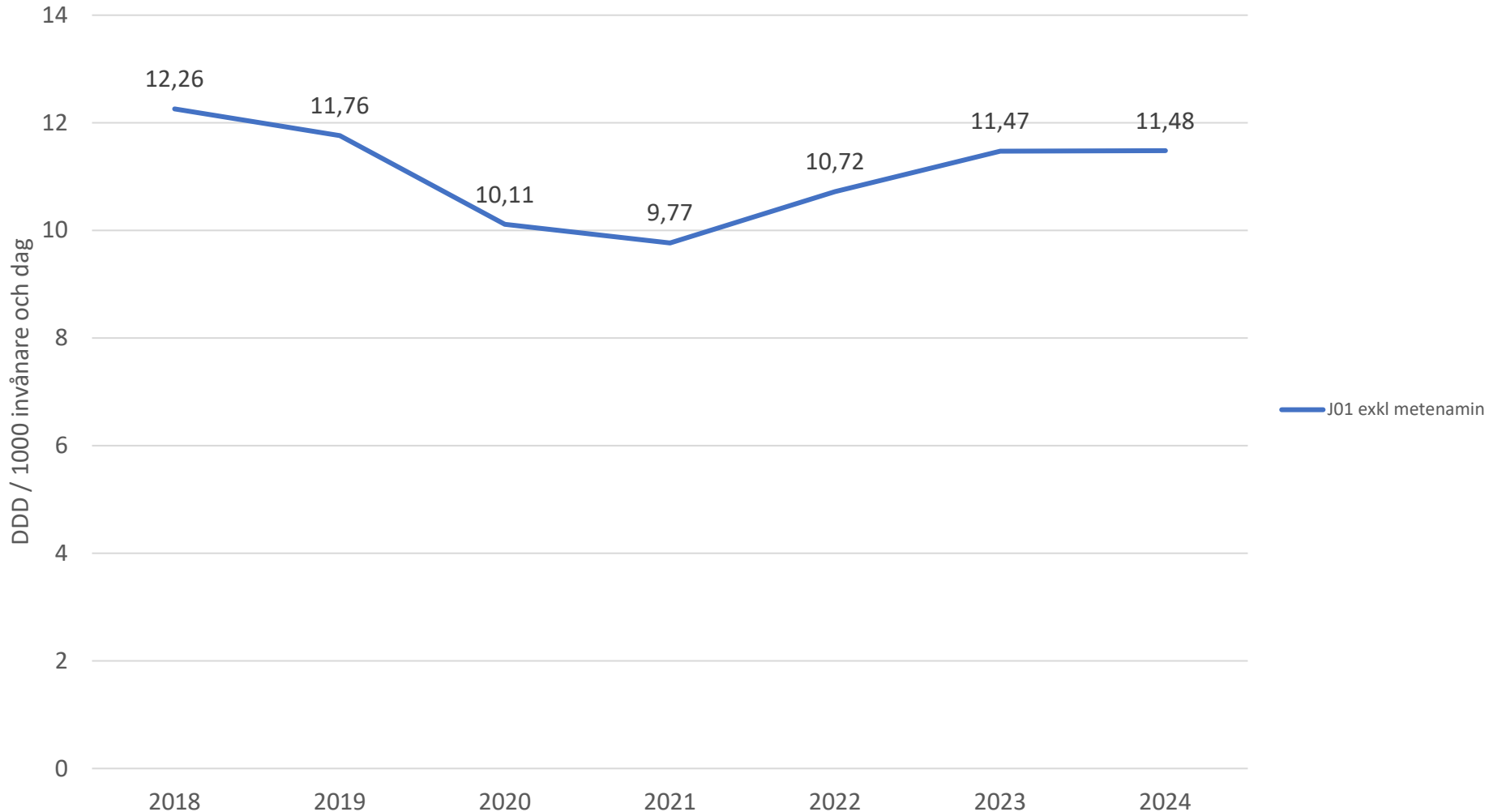
Källa: Apoteket AB och eHälsomyndigheten

2024 sågs en ökning med 0,3 % av uthämtade antibiotikarecept per 1000 invånare i Sverige jämfört med 2023. För barn 0-4 år och 5-14 år sågs en minskning under 2024, medan det sågs en ökning för övriga åldersgrupper. Pandemin med covid-19 hade stor påverkan under åren 2020-2022 och medförde färre uthämtade antibiotikarecept.

Total antibiotikaförsäljning mätt som Definierade dygnsdoser (DDD) per 1000 invånare och dag i Stockholms län 2018-2024

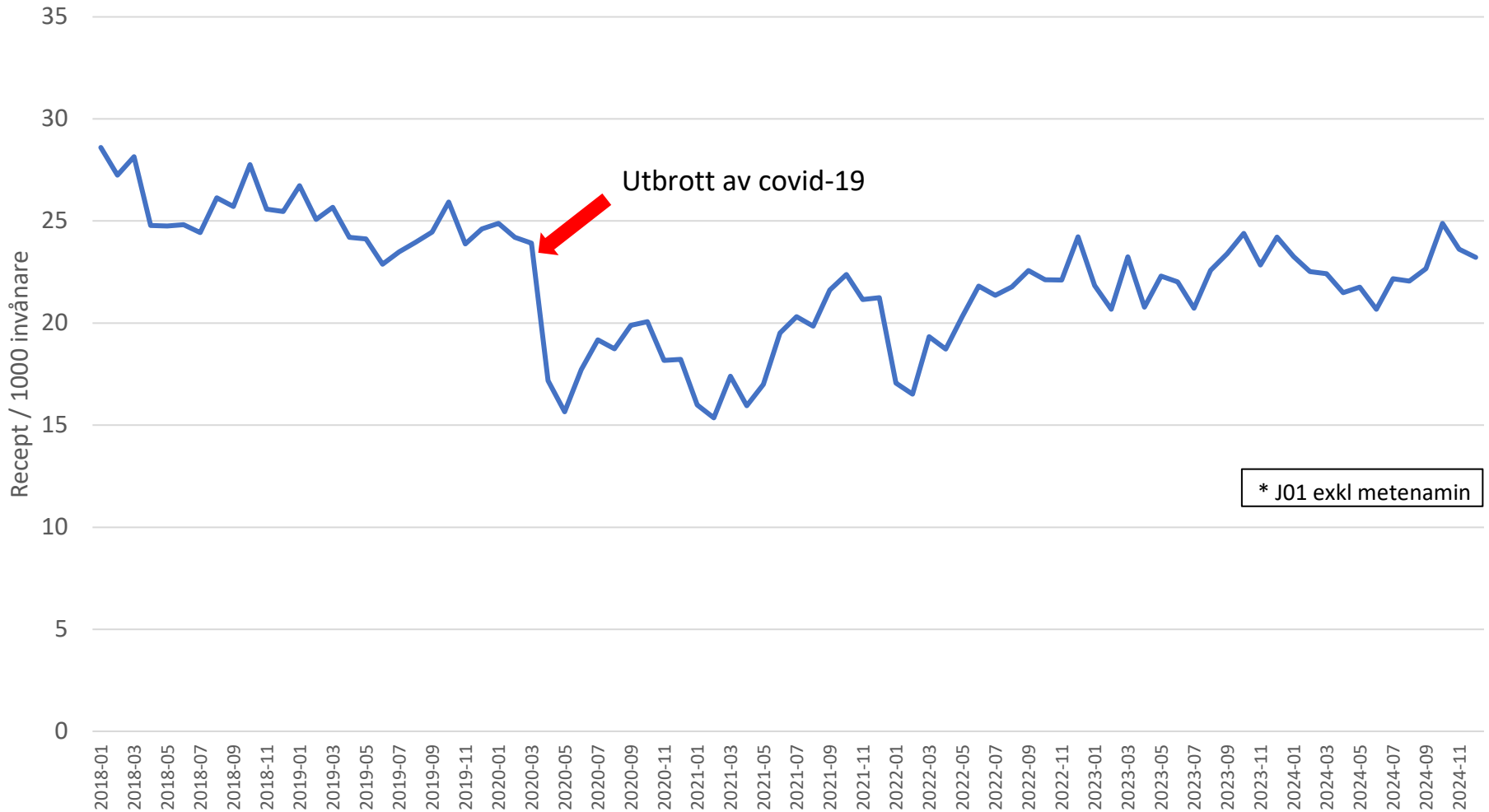
Källa: Concise, eHälsomyndigheten

Den totala antibiotikaförsäljningen mätt som Definierade dygnsdoser (DDD) per 1000 invånare och dag omfattar försäljning både på recept och rekvisition. Under 2024 sågs i Stockholms län en oförändrad nivå i total försäljning mätt som DDD/1000 invånare och dag jämfört med 2023. (En fullständig nationell jämförelse är inte möjlig eftersom vissa regioner inte rapporterar in komplett rekvisitionsförsäljning.)

Uthämtade antibiotikarecept* till invånare i Stockholms län per månad 2018-2024

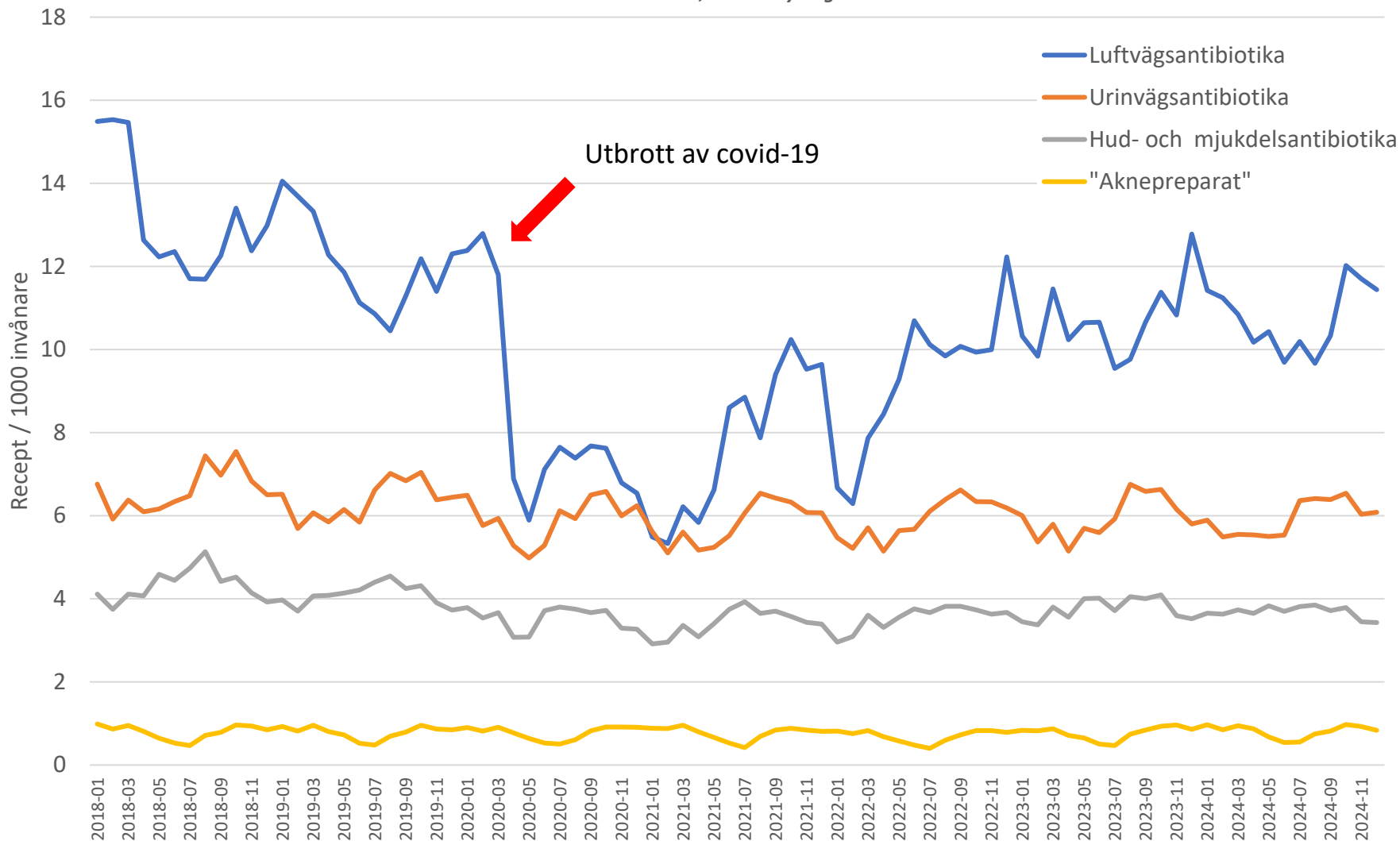
Källa: Concise, eHälsomyndigheten

Före pandemin med covid-19 hade uthämtade antibiotikarecept till invånare i Stockholms län minskat stadigt i många år. Under våren 2020 sågs en kraftigare minskning i samband med utbrottet av pandemin. Efter pandemin har uthämtade antibiotikarecept åter ökat och närmar sig tidigare nivåer. Under hela 2024 ökade uthämtade antibiotikarecept till invånare i Stockholms län med endast 0,6 % jämfört med 2023. Vid utgången av 2024 var nivån på uthämtade antibiotikarecept ändå 8,2 % lägre än nivån som gällde för helåret 2019 (innan pandemin).

Uthämtade antibiotikarecept per 1000 invånare och månad 2018-2024 i Stockholms län

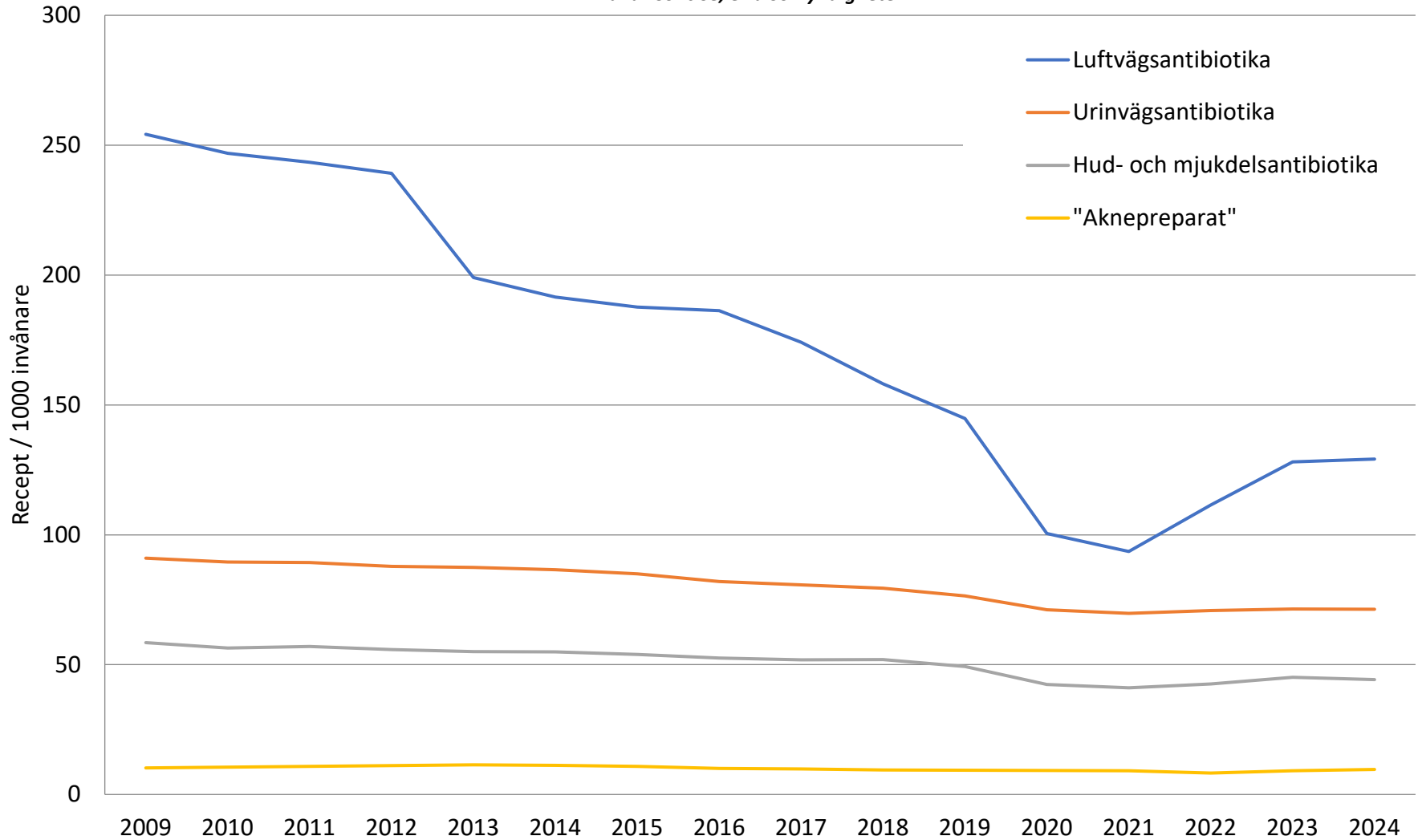
Källa: Concise, eHälsomyndigheten

Under pandemin var det framförallt uthämtade recept med luftvägsantibiotika som påverkades. Övriga antibiotikatyper påverkades i mindre omfattning. Under hela 2024 ökade luftvägsantibiotika med 0,8 % och aknepreparat med 5,6 % jämfört med 2023. Urinvägsantibiotika minskade med 0,2 % och hud- och mjukdelsantibiotika med 2,1 % under samma period.

Olika typer av antibiotikarecept per år till invånare i Stockholms län 2009-2024

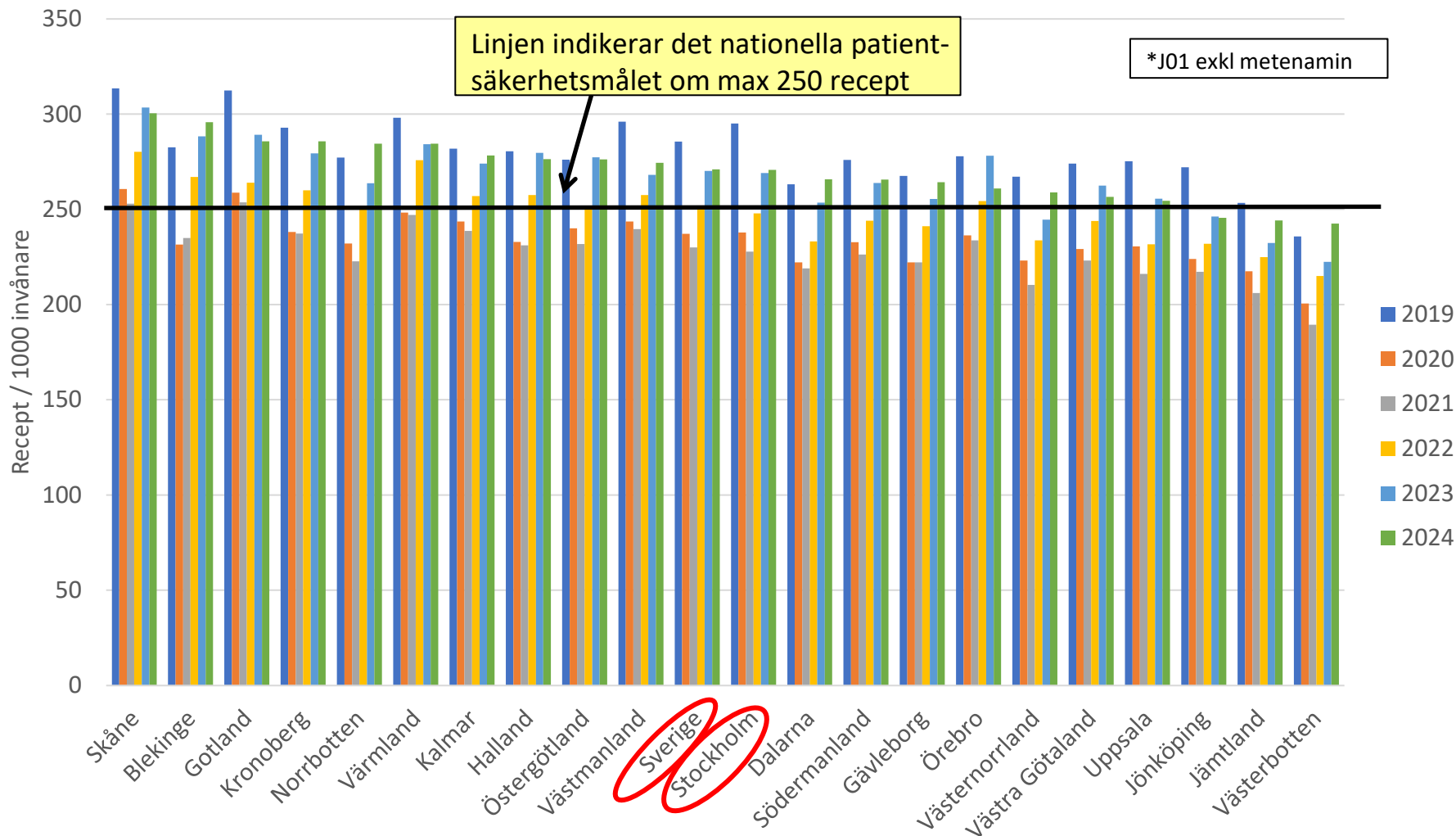
Källa: Concise, eHälsomyndigheten

Sedan 2009 är det särskilt luftvägsantibiotika som minskat över tid. Övriga antibiotikatyper har påverkats i mindre omfattning. Under pandemin 2020-2021 sågs en kraftigare nedgång av recept med luftvägsantibiotika. Efter pandemin sågs sedan en ökning, som under 2024 planade ut.

Uthämtade antibiotikarecept* per 1000 invånare och län 2019-2024

Källa: Concise, eHälsomyndigheten

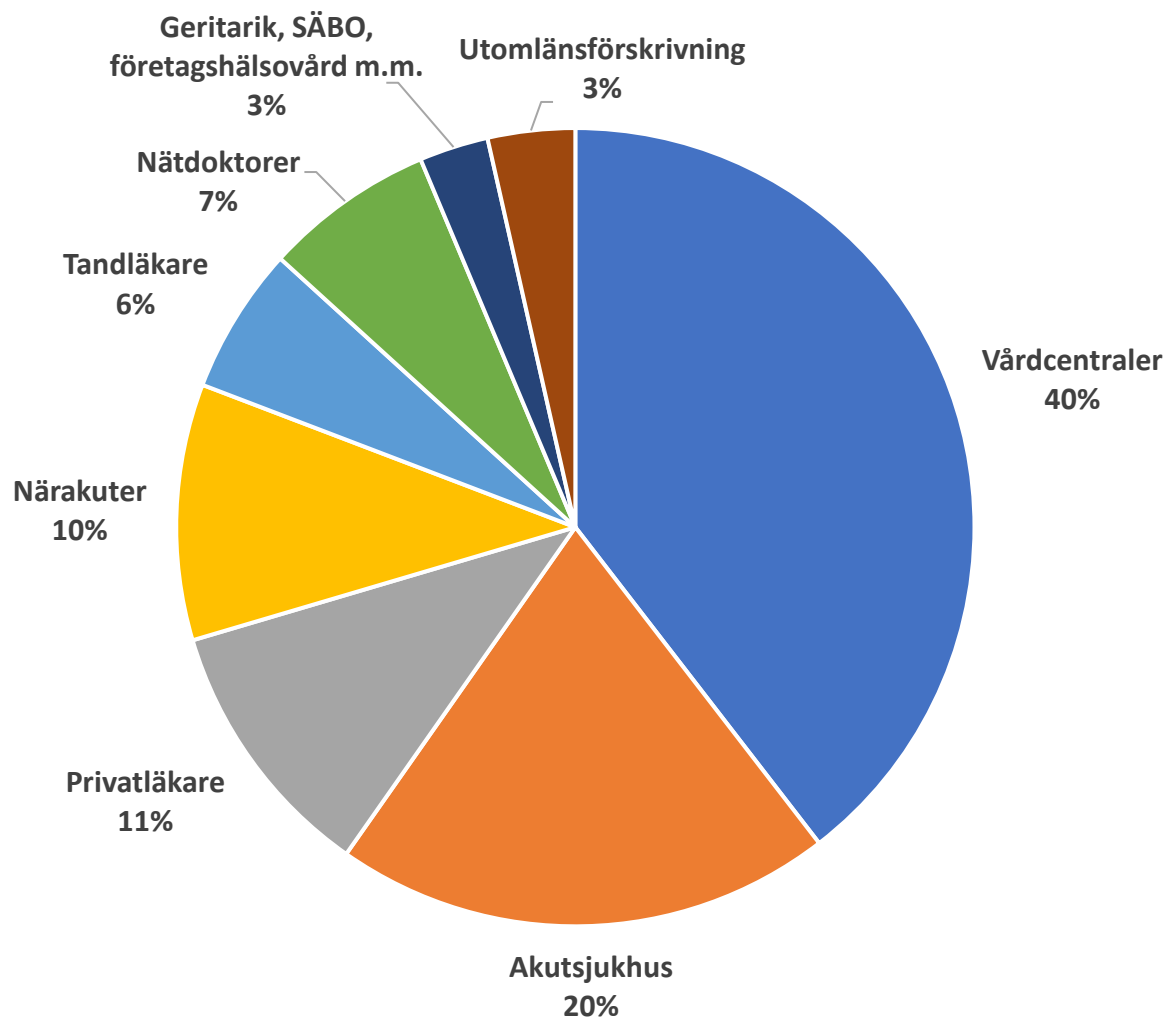
Linjen indikerar det nationella patientsäkerhetsmålet om max 250 recept

*J01 exkl metenamin

2024 sågs en ökning med 0,6 % av uthämtade antibiotikarecept per 1000 invånare i Stockholms län jämfört med 2023. Det motsvarade 9 000 fler antibiotikarecept under 2024. På nationell nivå ökade uthämtade antibiotikarecept med 0,3 %. Stockholm ligger nu på 271 uthämtade recept per 1000 invånare och år. Riksnittet är också 271. Endast 3 län uppfyller det nationella patientsäkerhetsmålet. Skåne ligger högst med 300 och Västerbotten lägst med 242 recept. Pandemin hade stor påverkan på uthämtade antibiotikarecept och sedan 2019 ses en minskning med 8,2 % i Stockholms län och med 5,1 % på nationell nivå.

Var fick stockholmarna sina antibiotikarecept* ifrån 2024?

Källa: Concise, eHälsomyndigheten

* J01 exkl metenamin

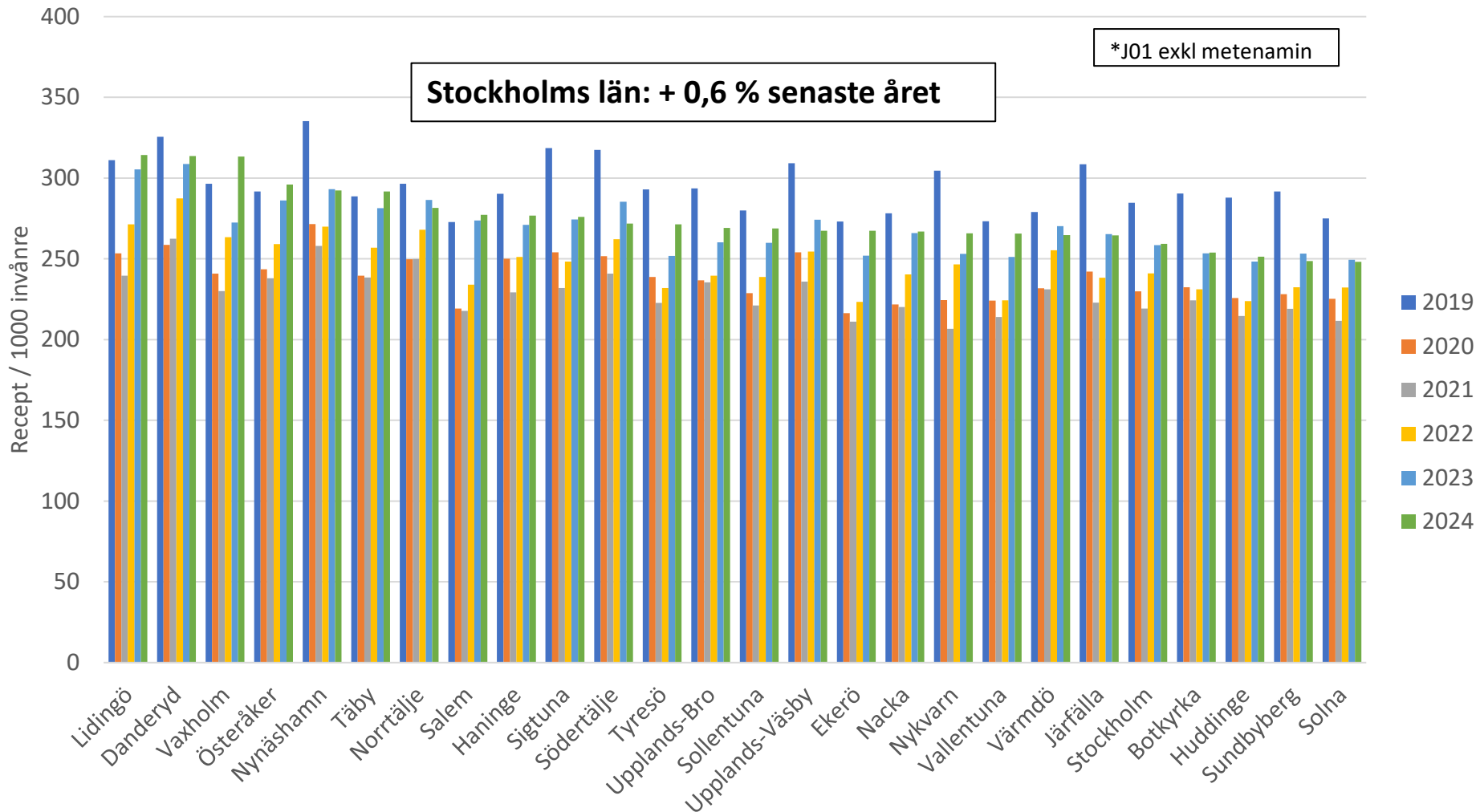
N ≈ 665 000 recept

Under 2024 sågs en något högre andel av antibiotikarecepten från vårdcentraler, akutsjukhus och rena nättdoktorer jämfört med 2023. Generellt ändå små skillnader i andelar jämfört med 2023. Antalet uthämtade antibiotikarecept till invånare i Stockholms län ökade totalt med 9 000 recept under 2024 jämfört med 2023.

Uthämtade antibiotikarecept* per 1000 invånare och kommun 2019 - 2024

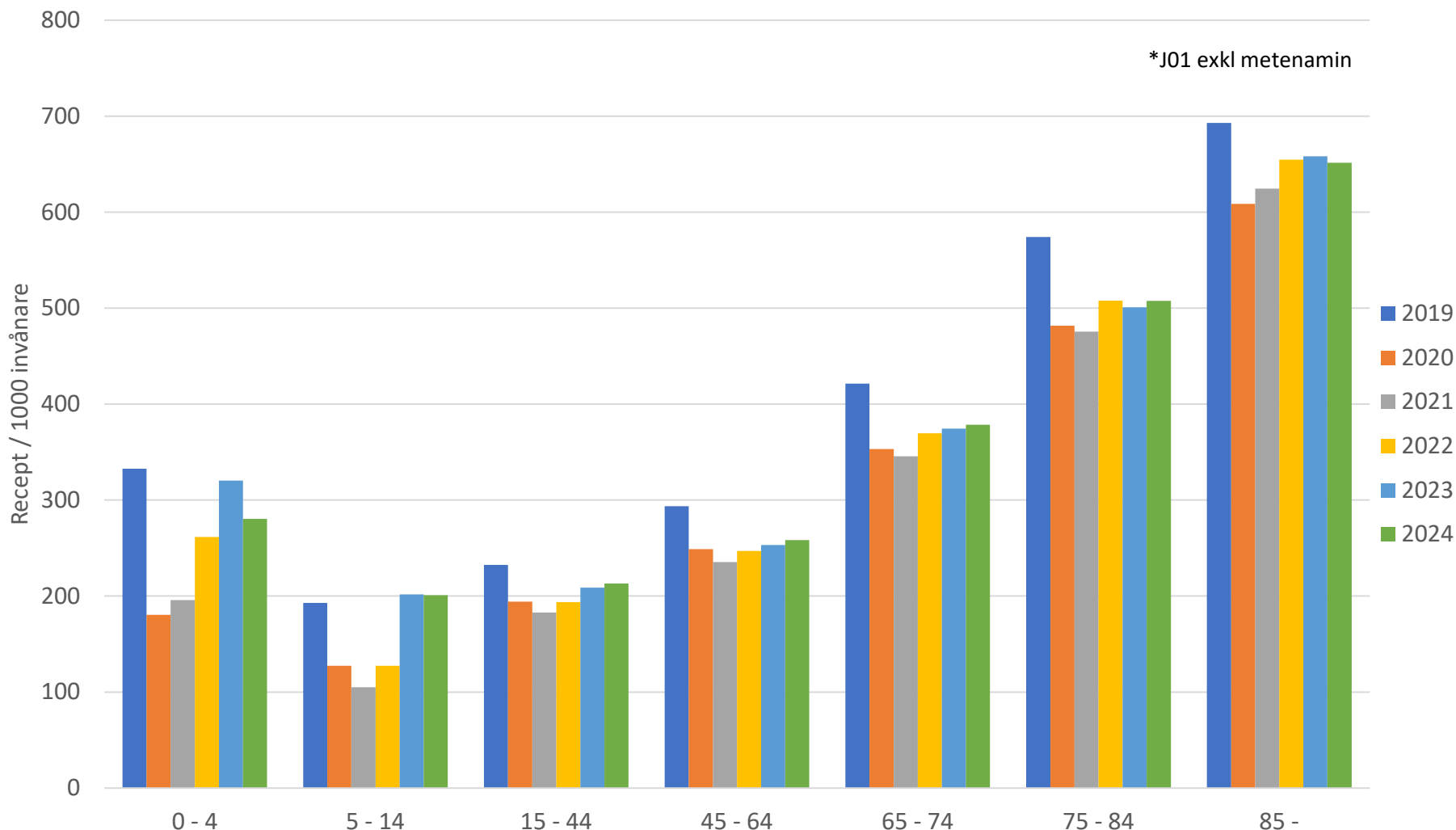
Källa: Concise, eHälsomyndigheten

Uthämtade antibiotikarecept per 1000 invånare visar blandad utveckling för kommunerna inom Stockholms län under 2024 jämfört med 2023. För hela länet var ökningen under denna period 0,6 % och störst ökning sågs i Vaxholm (+15 %) och Tyresö (+7,8 %). Störst minskning sågs i Södertälje (-4,7 %) och Upplands-Väsby (-2,5 %). Skillnaderna mellan olika kommuner är mindre nu än tidigare år.

Uthämtade antibiotikarecept* per åldersgrupp och år i Stockholms län 2019-2024

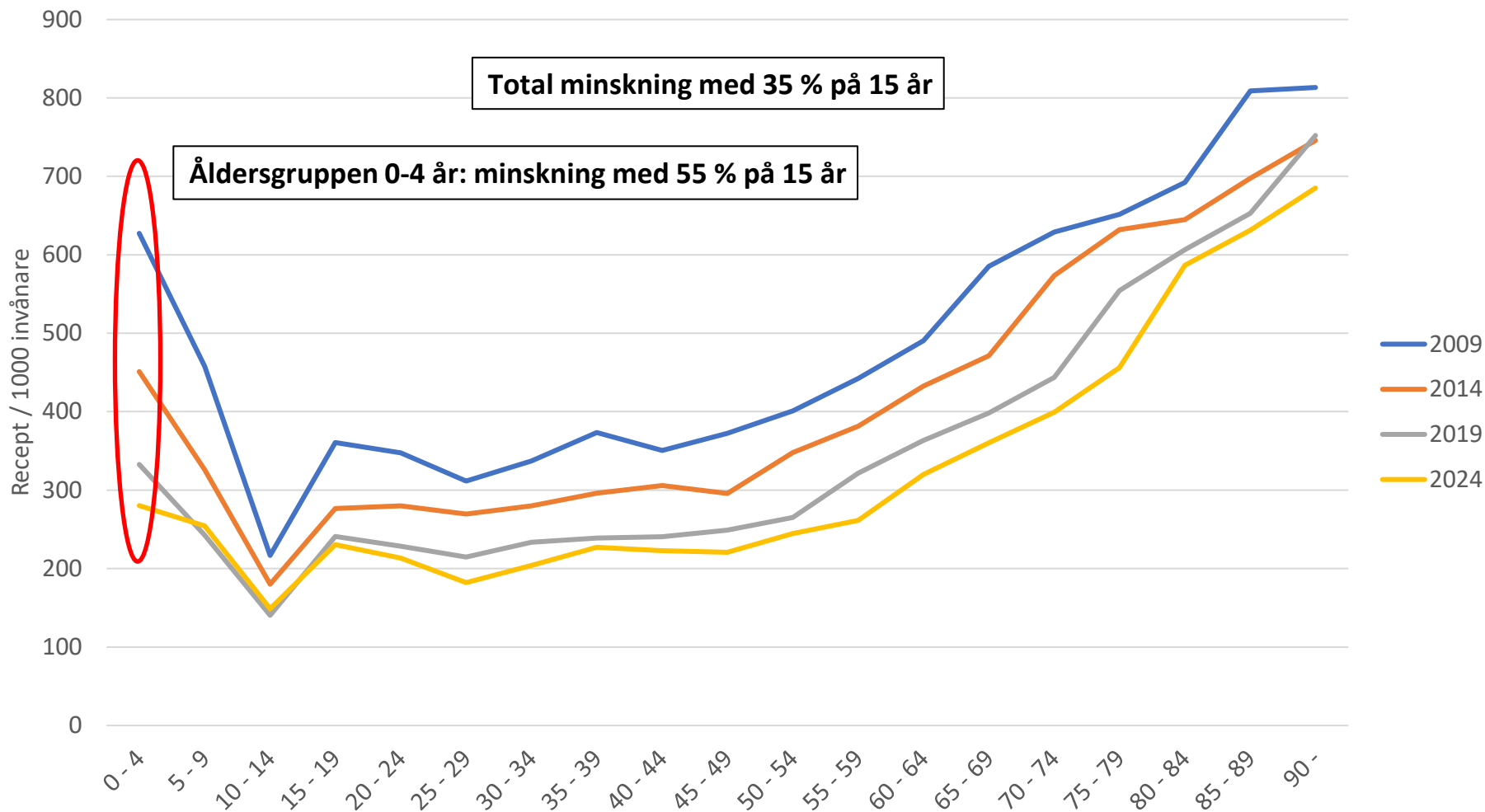
Källa: Concise, eHälsomyndigheten

Uthämtade antibiotikarecept ökade totalt med 0,6 % i Stockholms län under 2024 jämfört med 2023. För barn 0-4 år sågs en minskning på hela 12 % under 2024. För övriga åldersgrupper sågs varierad utveckling. Pandemin påverkade uthämtade antibiotikarecept kraftigt, särskilt till barn. Nivån under 2024 var fortfarande lägre än den under 2019 (innan pandemin) för alla åldersgrupper utom för barn 5-14 år.

Uthämtade antibiotikarecept* per 1000 invånare och åldersgrupp i Stockholms län 2009, 2014, 2019 och 2024

Källa: Concise, eHälsomyndigheten

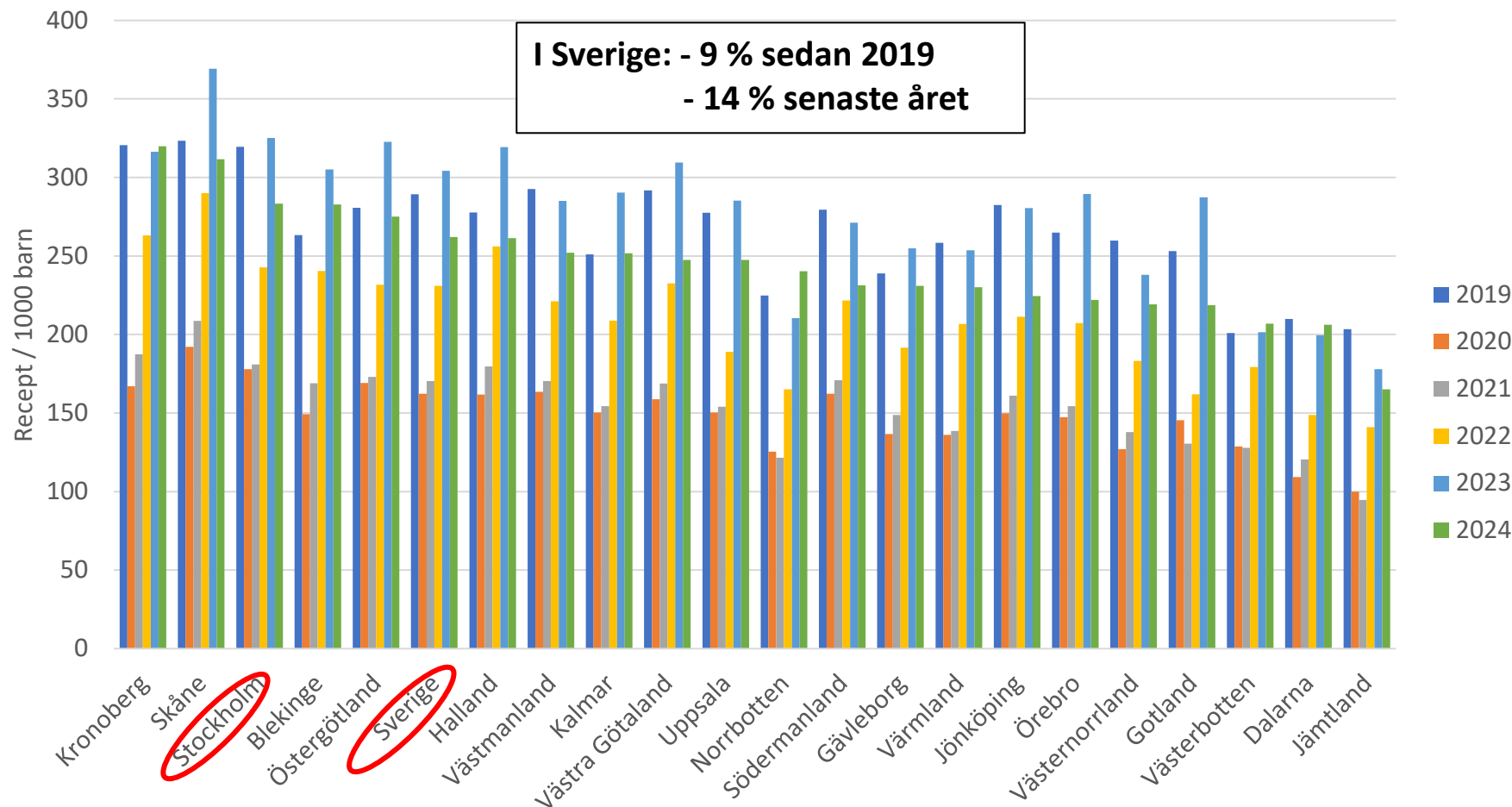

Mellan 2009 och 2024 har uthämtade antibiotikarecept per 1000 invånare i Stockholms län minskat med 35 %. Minskningen motsvarar nästan 400 000 färre antibiotikarecept under ett år. Särskilt stor har minskningen varit för barn 0-4 år (-55 %). Under 2024 sågs en ökning av uthämtade antibiotikarecept per 1000 invånare i Stockholms län med 0,6 % jämfört med 2023.

Uthämtade antibiotikarecept* till barn 0-6 år i respektive län

2019 - 2024

Källa: Concise, eHälsomyndigheten

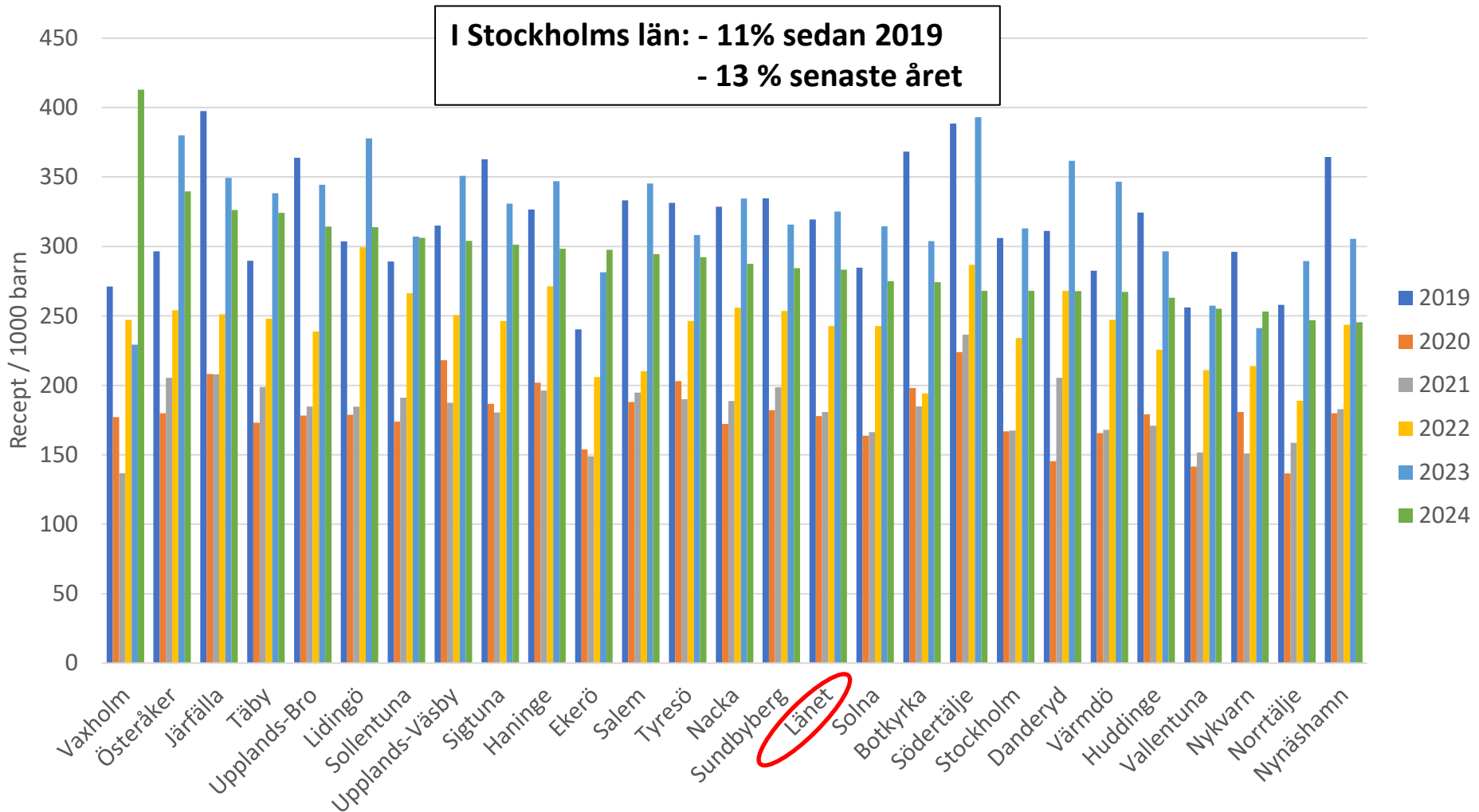
Under pandemin med covid -19 minskade uthämtade antibiotikarecept till barn 0-6 år kraftigt. Efter pandemin sågs en ökning tillbaka mot tidigare nivåer. Ökningen verkar nu ha stannat av. I Stockholms län hämtades det 2024 ut 283 antibiotikarecept per 1000 barn vilket innebär en minskning med 13 % jämfört med 2023. På nationell nivå sågs en minskning med 14 %. Sedan 2019 ses en minskning av uthämtade antibiotikarecept till åldersgruppen 0-6 år med 11 % i Stockholms län och med 9 % på nationell nivå.

Det finns inga säkra medicinska förklaringar till de i vissa fall stora skillnaderna mellan olika län.

Uthämtade antibiotikarecept* till barn 0-6 år i respektive kommun

2019 - 2024

Källa: Concise, eHälsomyndigheten

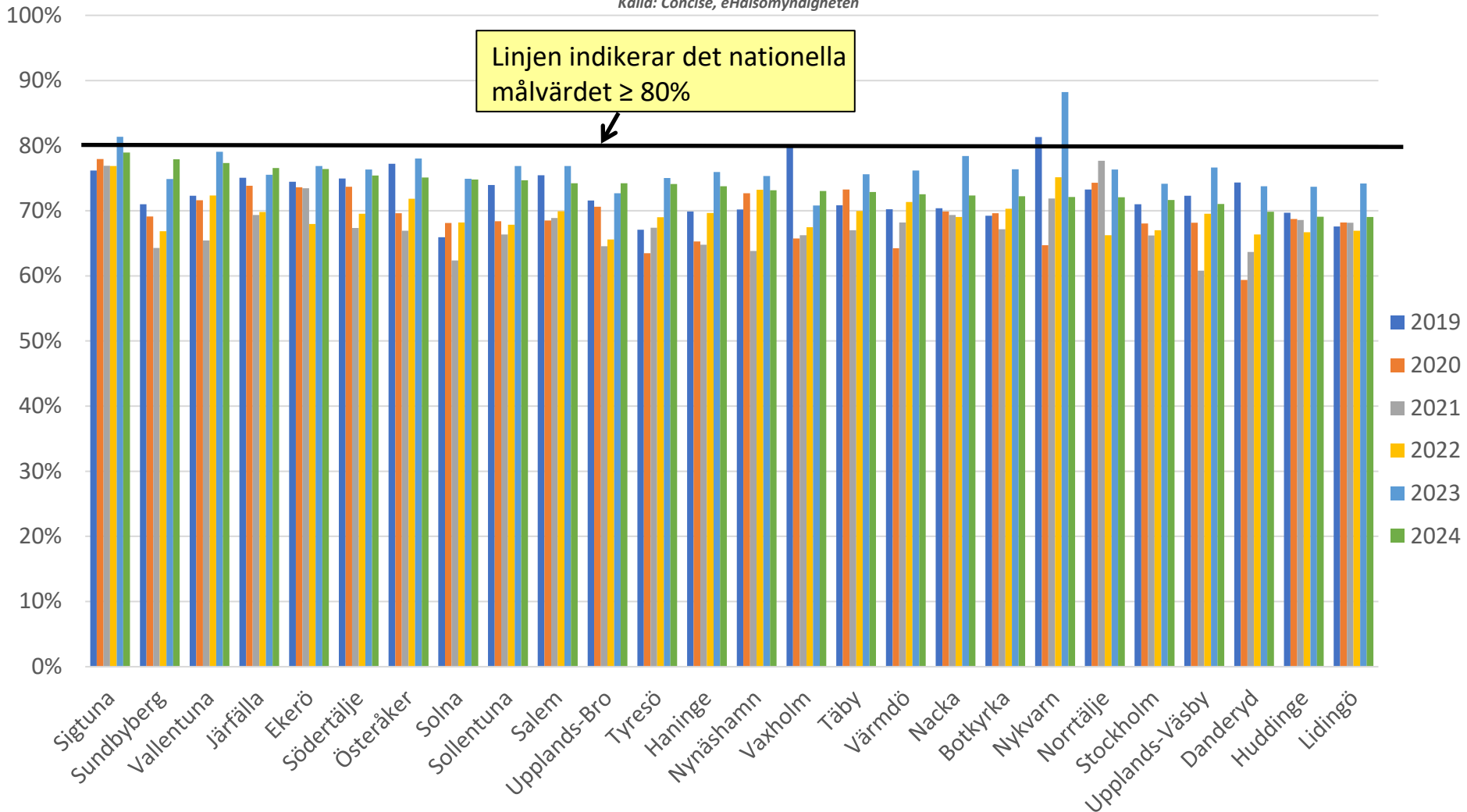
Uthämtade antibiotikarecept till barn 0-6 år minskade med 13 % under 2024 jämfört med 2023. Pandemin medförde stora minskningar av uthämtade antibiotikarecept till barn, särskilt luftvägsantibiotika, och nivån är nu 11 % lägre än före pandemin (2019). Det finns inga säkra medicinska förklaringar till de i vissa fall stora skillnaderna mellan olika kommuner.

Andel PcV av uthämtade luftvägsantibiotika* till barn 0-6 år per kommun

2019 - 2024

Källa: Concise, eHälsomyndigheten

Linjen indikerar det nationella målvärdet $\geq 80\%$

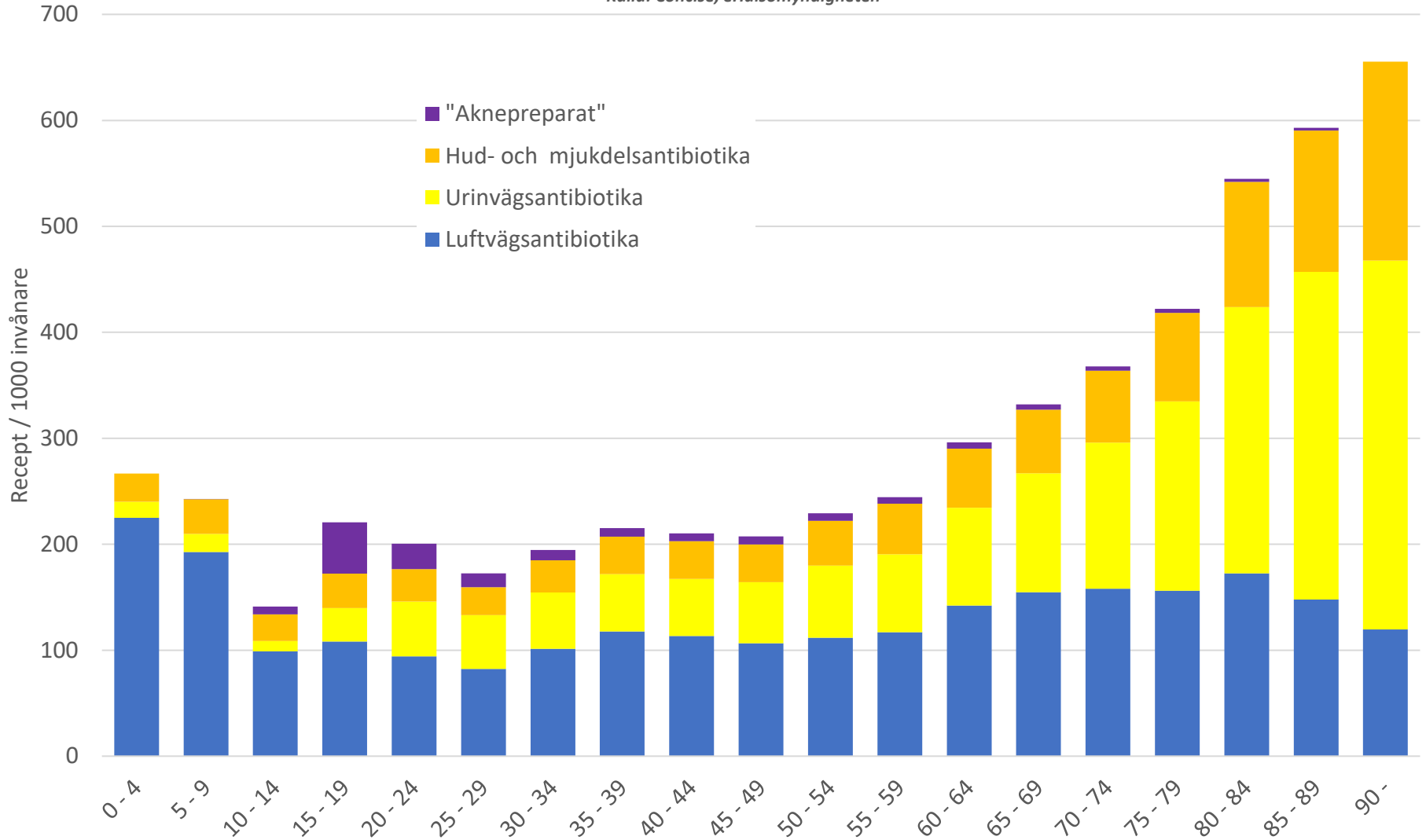

*Som luftvägsantibiotika räknas PcV (fenoximetylpenicillin), amoxicillin, amoxicillin med klavulansyra, cefalosporiner och erytromycin

Andelen PcV av luftvägsantibiotika till barn 0-6 år i Stockholms län minskade till 73,0 % under 2024 jämfört med 75,4 % under 2023. Den totala användningen av luftvägsantibiotika till barn 0-6 år minskade med 15 % under 2024 jämfört med 2023 och det kan vara en förklaring till minskad andel PcV. Åren med pandemin visade en ovanligt låg andel PcV.

Uthämtade antibiotikarecept per 1000 invånare och åldersgrupp i Stockholms län 2024

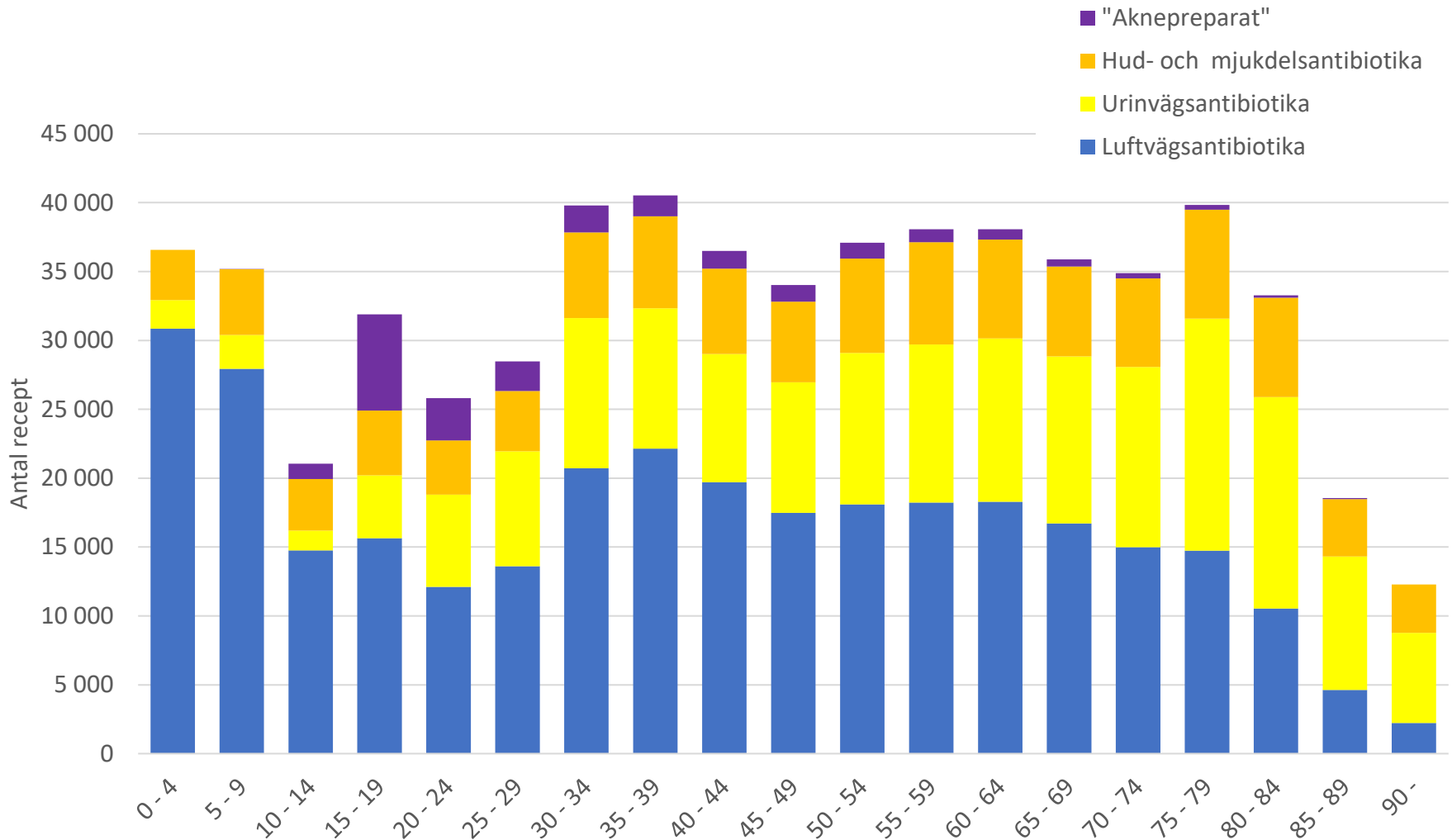
Källa: Concise, eHälsomyndigheten

De allra äldsta invånarna hämtar ut flest antibiotikarecept per 1000 invånare och åldersgrupp. Luftvägsantibiotika dominerar bland små barn medan drygt hälften av alla antibiotikarecept till de äldsta utgörs av urinvägsantibiotika. De äldsta får även mycket hud- och mjukdelsantibiotika per person.

Uthämtade antibiotikarecept per åldersgrupp i Stockholms län 2024

Källa: Concise, eHälsomyndigheten

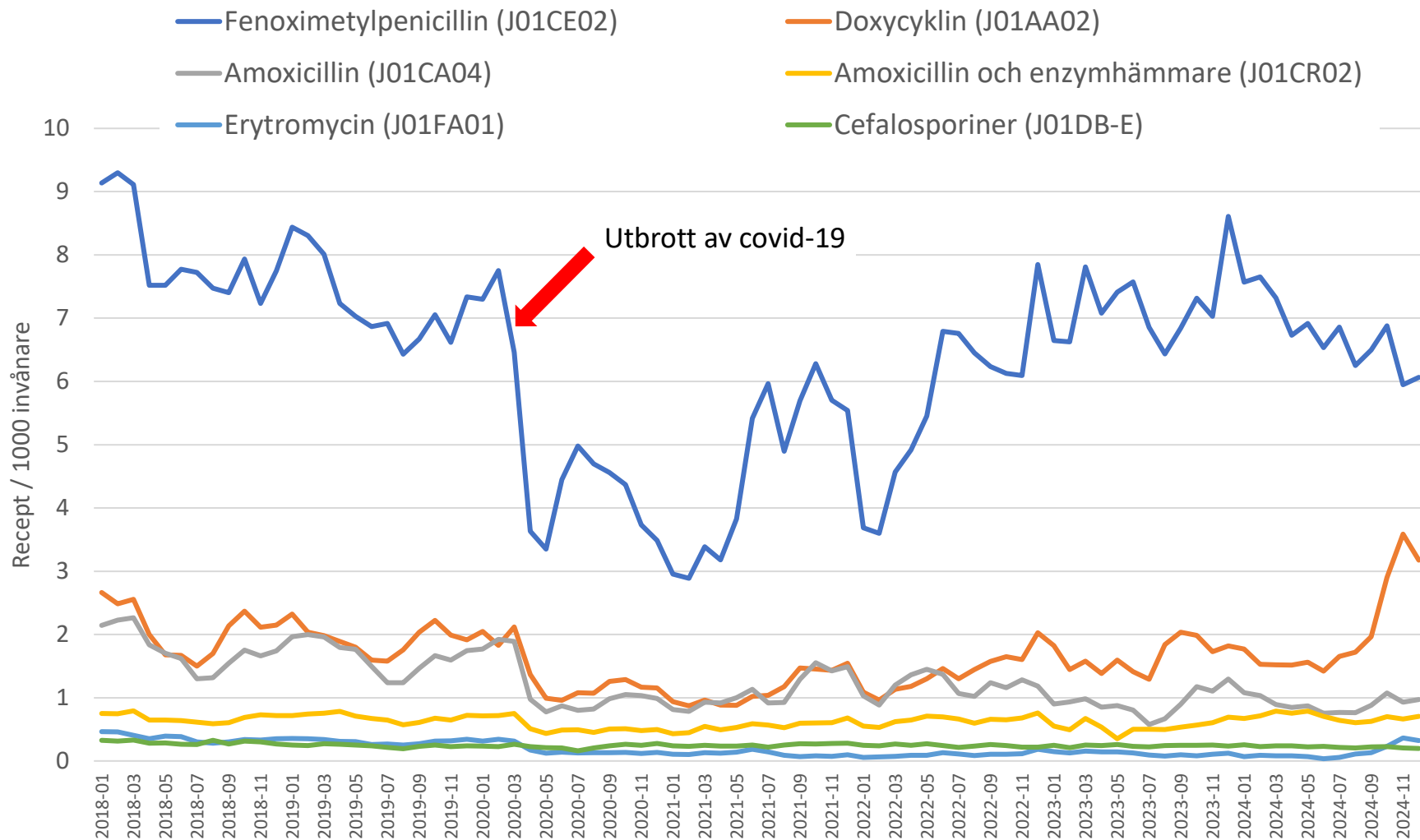
Sett till totala antalet uthämtade antibiotikarecept blir bilden lite annorlunda jämfört med föregående. De allra äldsta åldersgrupperna innehåller färre individer och därför blir antalet antibiotikarecept till dem heller inte så många. Under 2024 utgjorde luftvägsantibiotika 51 % av alla uthämtade antibiotikarecept, urinvägsantibiotika 27 %, hud- och mjukdelsantibiotika 17 % och aknepreparat 4 %.

Uthämtade luftvägsantibiotika per månad i Stockholms län

2018 - 2024

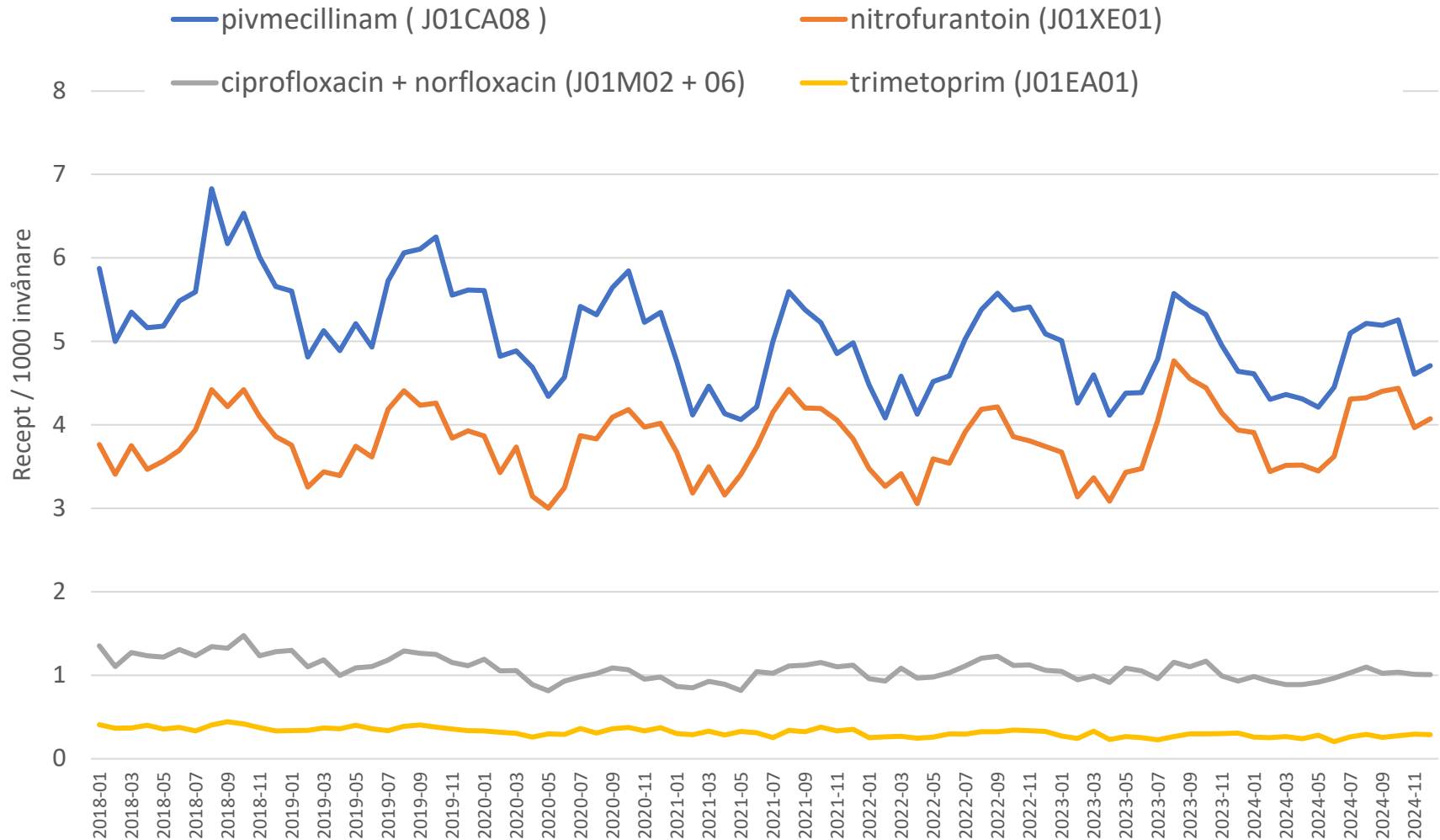
Källa: Concise, eHälsomyndigheten

Uthämtade recept på luftvägsantibiotika ökade totalt sett med 0,8 % i Stockholms län under 2024 jämfört med 2023. Under 2024 minskade fenoximetylpenicillin (PcV) med 6 % och amoxicillin samt cefalosporiner med 7 % vardera. Doxycyklin ökade med 22 % (mykoplasma-infektioner under hösten), amoxicillin och klavulansyra med 29 % och erytromycin med 14 %. Problem med restnoteringar har tyvärr påverkat data under de senaste åren.

Uthämtade urinvägsantibiotika per månad till kvinnor 18-79 år i Stockholms län 2018 - 2024

Källa: Concise, eHälsomyndigheten

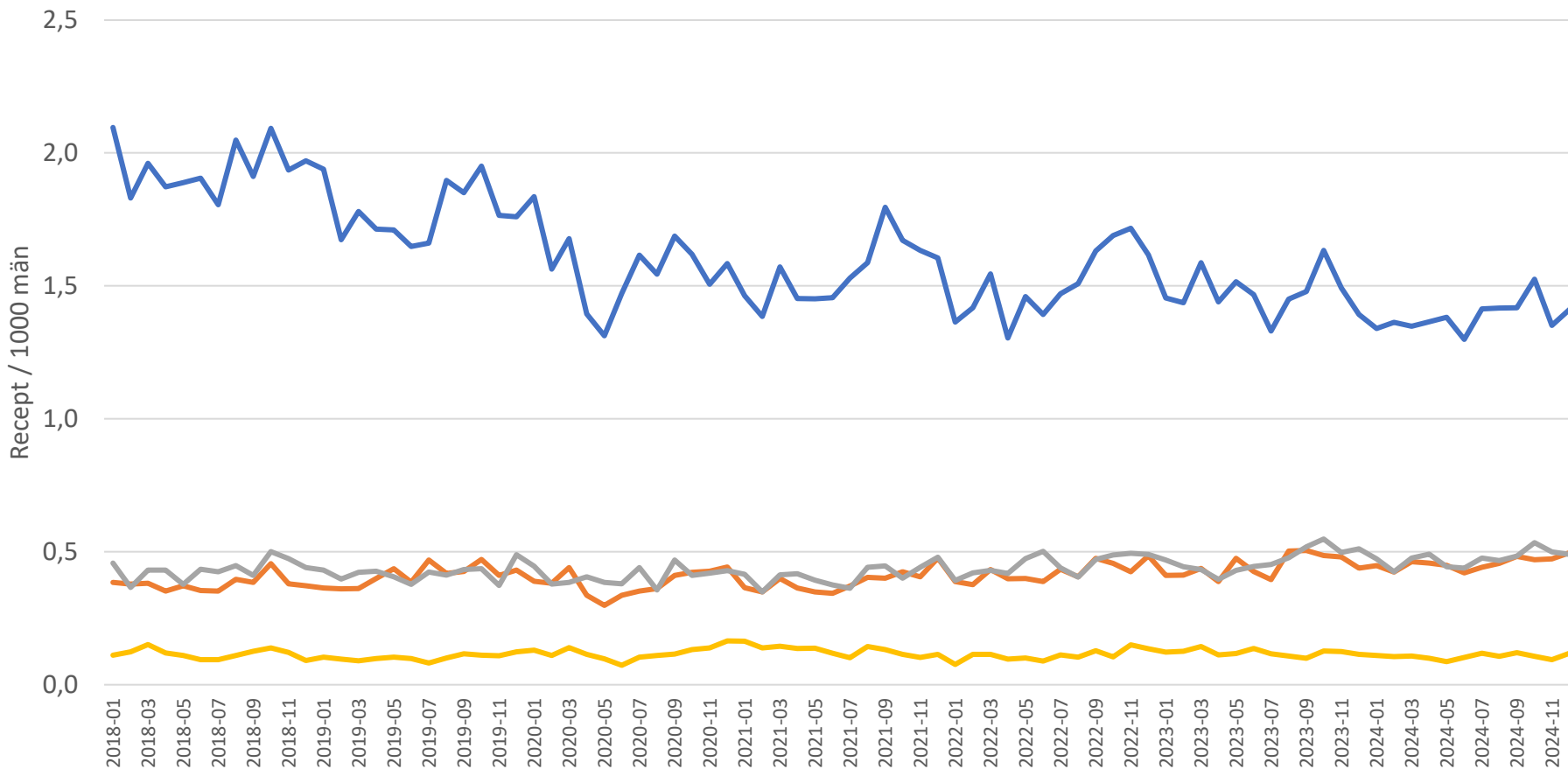

Uthämtade urinvägsantibiotika till kvinnor 18-79 år minskade totalt med 0,8 % under 2024 jämfört med 2023. Uthämtade recept med pivmecillinam minskade med 1,9 % medan recept med nitrofurantoin ökade med 2,0 %. Båda dessa är förstahandspreparat. Ciprofloxacin (och norfloxacin, numera avregistrerat) visade en minskning med 4,5 % och trimetoprim minskade med 3,5 % jämfört med 2023.

Uthämtade urinvägsantibiotika per månad till män 18-79 år i Stockholms län 2018-2024

Källa: Concise, eHälsomyndigheten

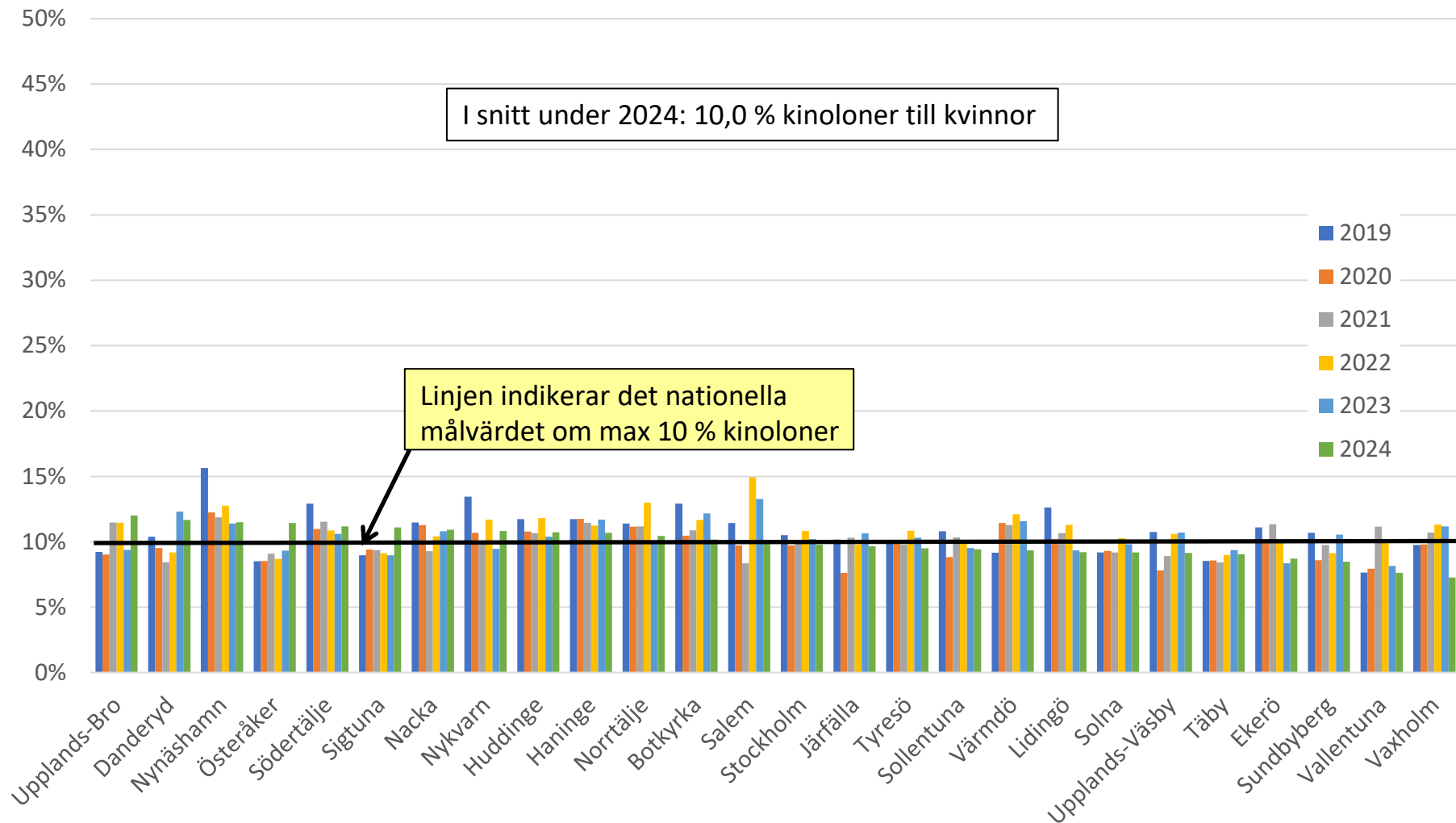
— ciprofloxacin + norfloxacin (J01M02 + 06) — nitrofurantoin (J01XE01)
— pivmecillinam (J01CA08) — trimetoprim (J01EA01)

Uthämtade urinvägsantibiotika till män 18-79 år minskade totalt med 3,4 % under 2024 jämfört med 2023. Uthämtade recept med ciprofloxacin (och norfloxacin, numera avregistrerat) minskade med 5,6 %. Pivmecillinam ökade med 1,4 % och nitrofurantoin med 2,3 %. Båda dessa är förstahandsval vid urinvägsinfektion utan feber hos män. Trimetoprim minskade med 12 % jämfört med 2023.

Andel kinoloner av uthämtade urinvägsantibiotika* till kvinnor 18-79 år per kommun i Stockholms län 2019-2024

Källa: Concise, eHälsomyndigheten

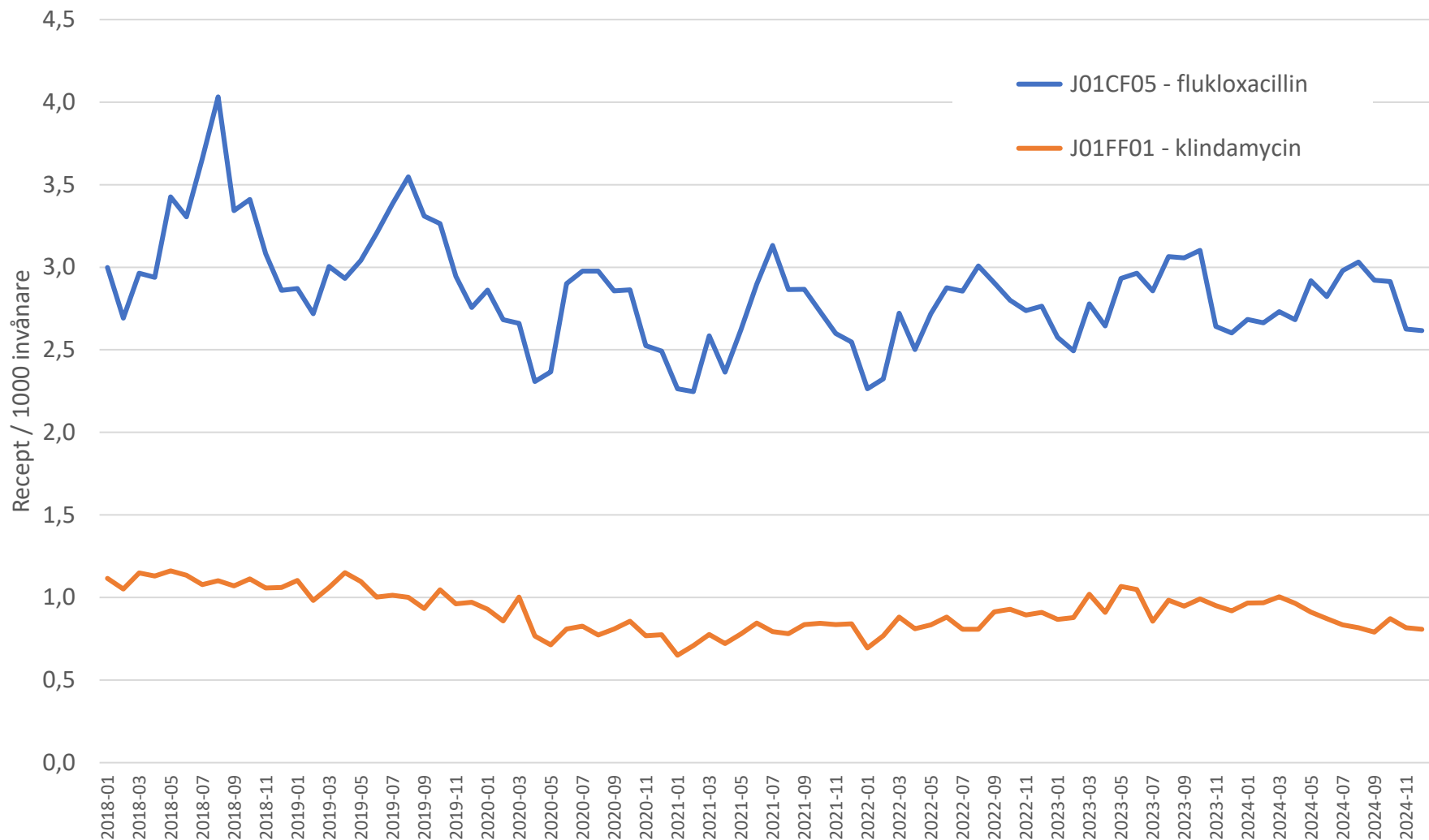
*Som urinvägsantibiotika räknas pivmecillinam, nitrofurantoin, trimetoprim samt kinolonerna ciprofloxacin och norfloxacin

Andelen kinoloner av urinvägsantibiotika till kvinnor 18-79 år låg i snitt på 10,0 % under 2024 och det nationella målvärdet uppfylldes. Under 2023 var motsvarande nivå 10,4 %.
Urinvägsantibiotika till kvinnor 18-79 år minskade totalt med 0,8 % under 2024 jämfört med 2023.

Uthämtade hud- och mjukdelsantibiotika per månad i Stockholms län

2018 - 2024

Källa: Concise, eHälsomyndigheten

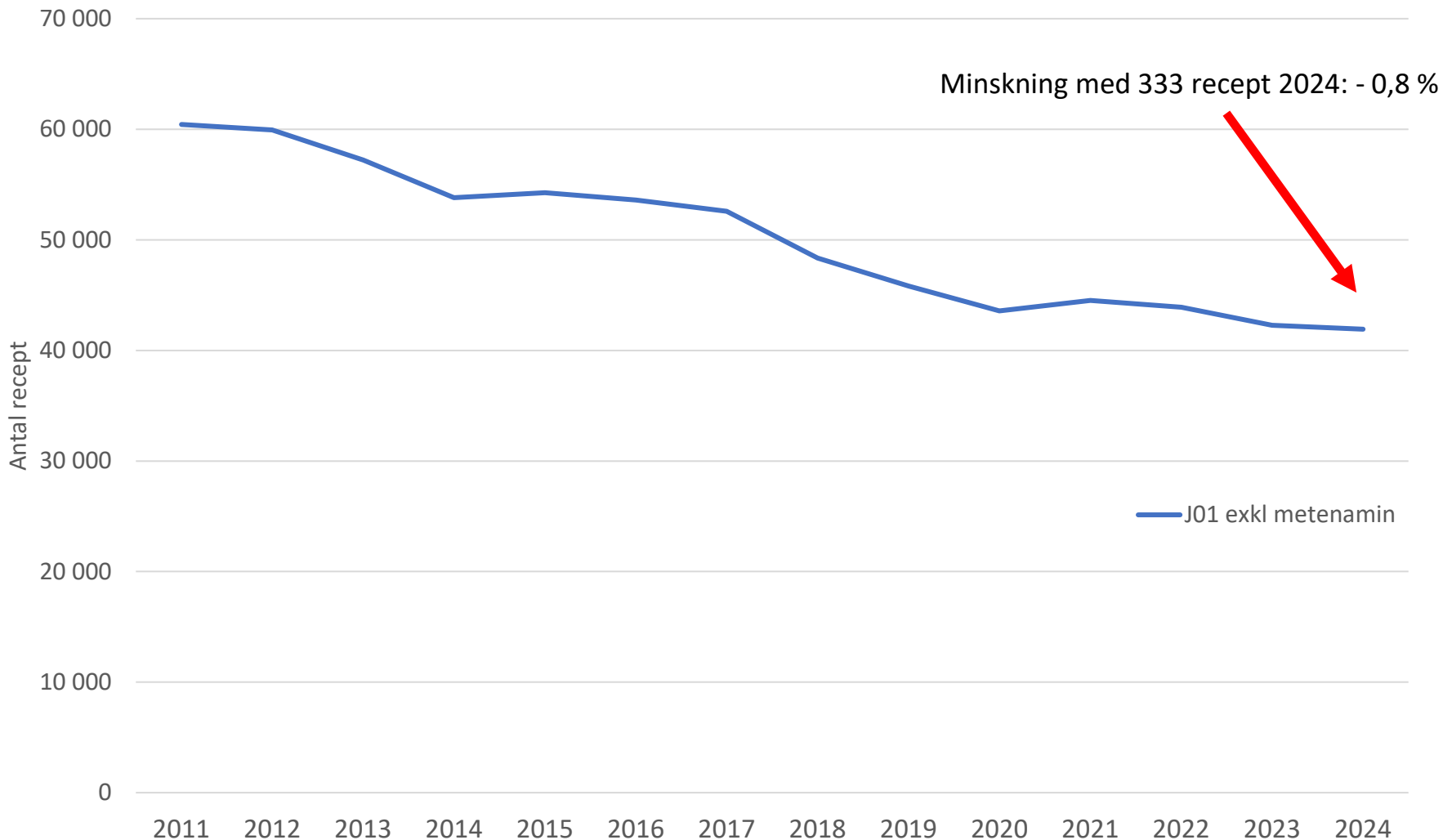
Uthämtade hud- och mjukdelsantibiotika som flukloxacillin och klindamycin minskade totalt med 2,1 % under 2024 jämfört med 2023. Flukloxacillin minskade med 0,4 % och klindamycin med 7,1 % under samma period. Över längre tid syns en svag minskning av hud- och mjukdelsantibiotika. Man ser tydliga säsongsvariationer för flukloxacillin, men inte för klindamycin.

Antibiotika i tandvården

Recept

Uthämtade antibiotikarecept från tandläkare i Stockholms län till länets invånare 2011-2024

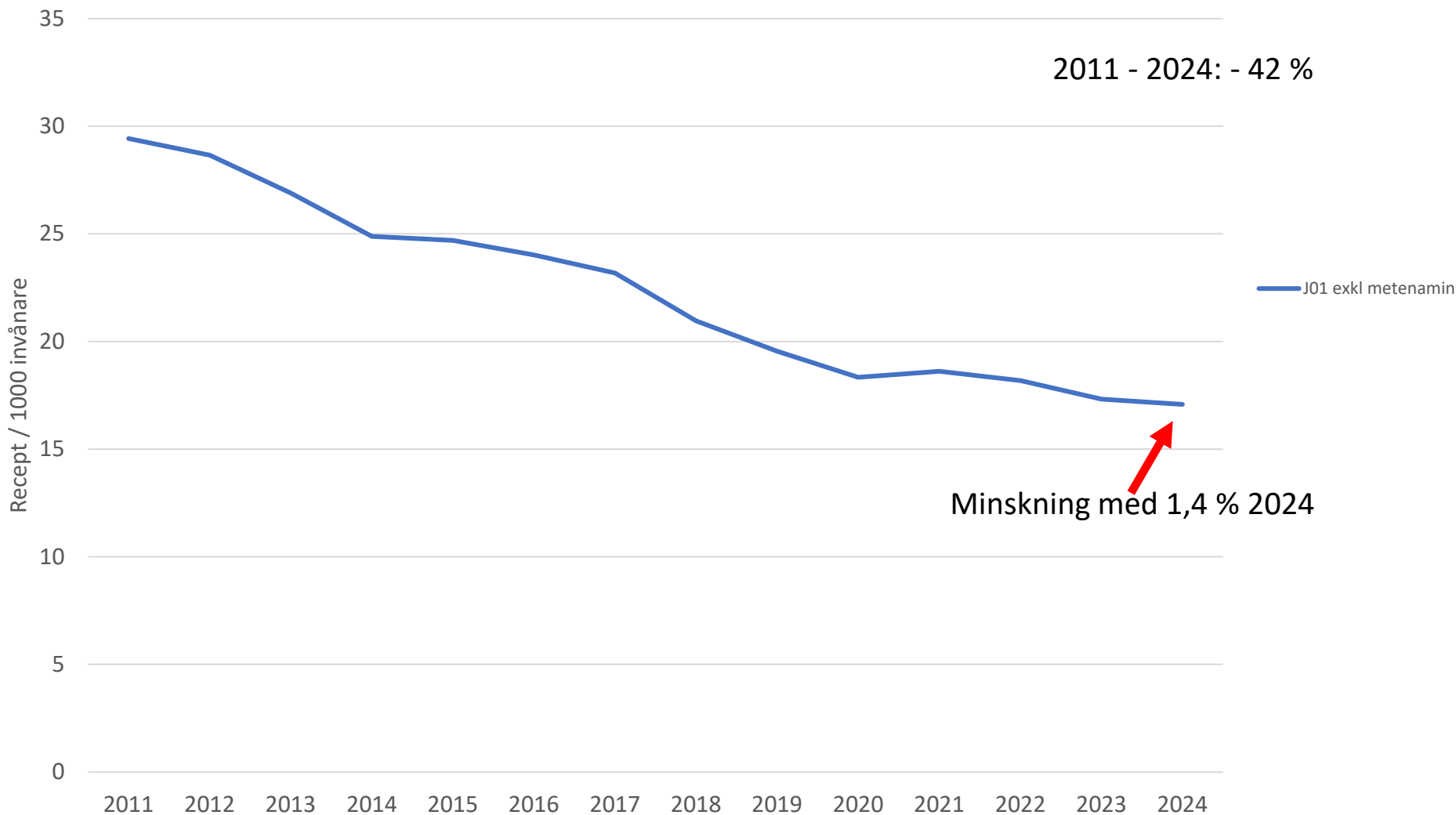
Källa: Concise, eHälsomyndigheten

Uthämtade antibiotikarecept från tandläkare har minskat över tid. År 2024 sågs en minskning med 0,8% jämfört med 2023 när det gäller antibiotikarecept från tandläkare i länet till länets invånare. Det motsvarade 333 färre antibiotikarecept på ett år. Sedan 2011 är minskningen i antal recept hela 31 % i länet.

Uthämtade antibiotikarecept per 1000 invånare från tandläkare i Stockholms län till länets invånare 2011-2024

Källa: Concise, eHälsomyndigheten

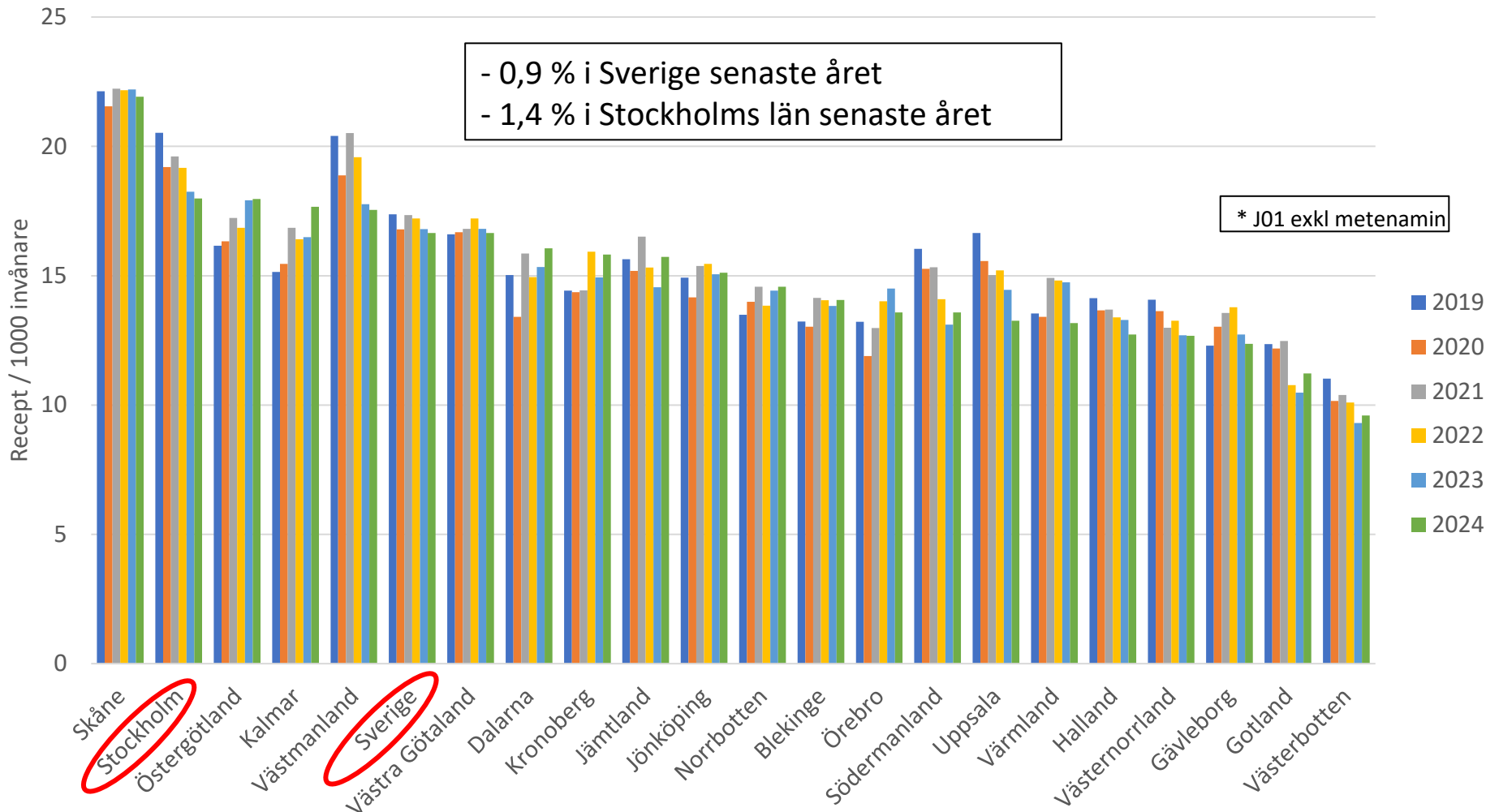

Uthämtade antibiotikarecept per 1000 invånare från tandläkare i Region Stockholm har minskat över tid och 2024 sågs en minskning med 1,4 % jämfört med 2023. Sedan 2011 är minskningen hela 42 % räknat som uthämtade antibiotikarecept per 1000 invånare.

Uthämtade antibiotikarecept* från tandläkare till invånarna i respektive län 2019-2024

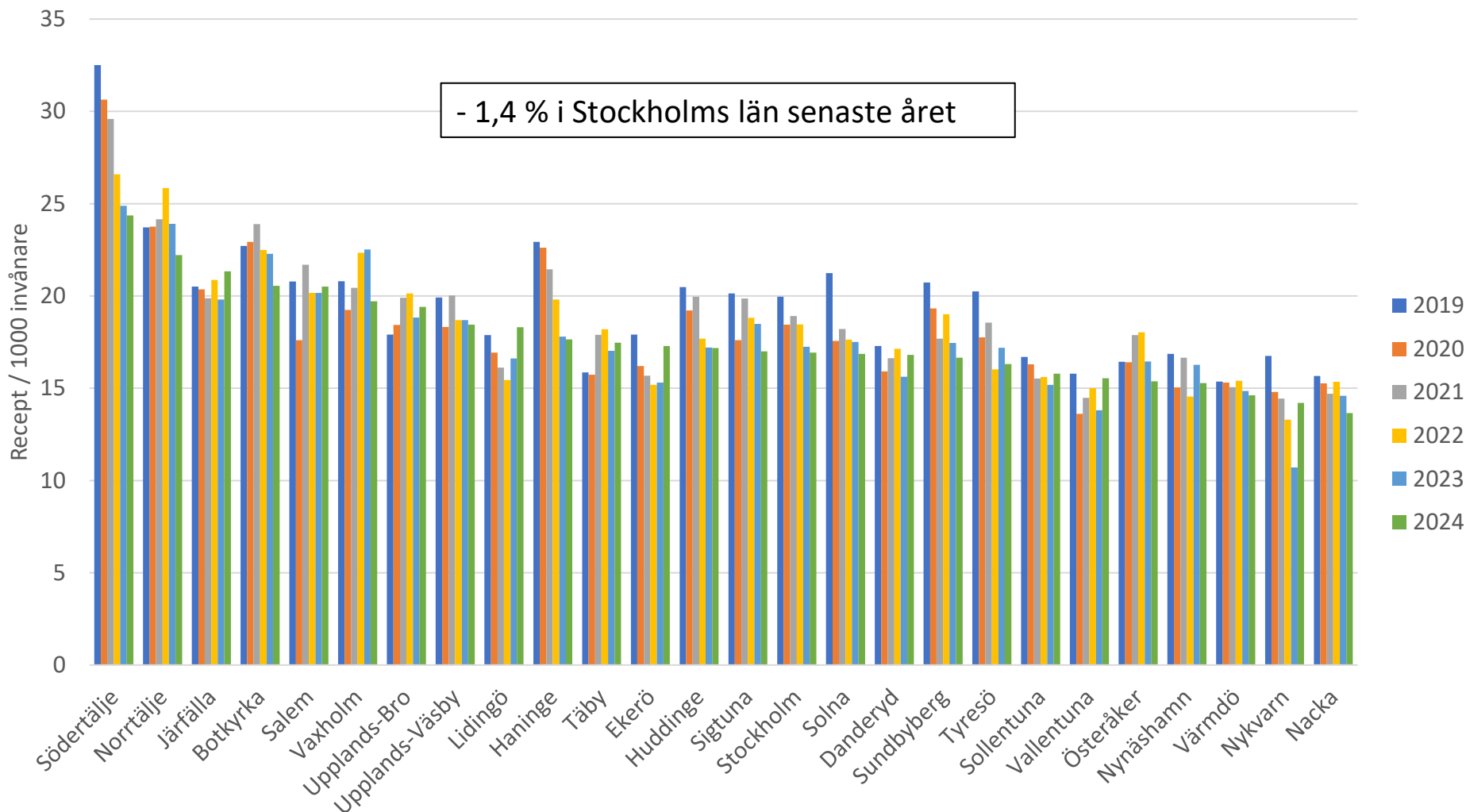
Källa: Concise, eHälsomyndigheten

Uthämtade antibiotikarecept per 1000 invånare från tandläkare visar blandad utveckling i länen senaste året. År 2024 sågs en minskning i hela Sverige med 0,9 % jämfört med 2023. I Stockholms län var minskningen under samma period 1,4 %. Invånarna i Stockholms län får ändå förhållandevis mycket antibiotika från tandläkare (18 antibiotikarecept per 1000 invånare och år). Sedan 2019 ses en minskning i Region Stockholm med 12 %. Pandemin med covid-19 påverkade också tandvården, särskilt under 2020.

Uthämtade antibiotikarecept* från tandläkare till invånarna i respektive kommun 2019-2024

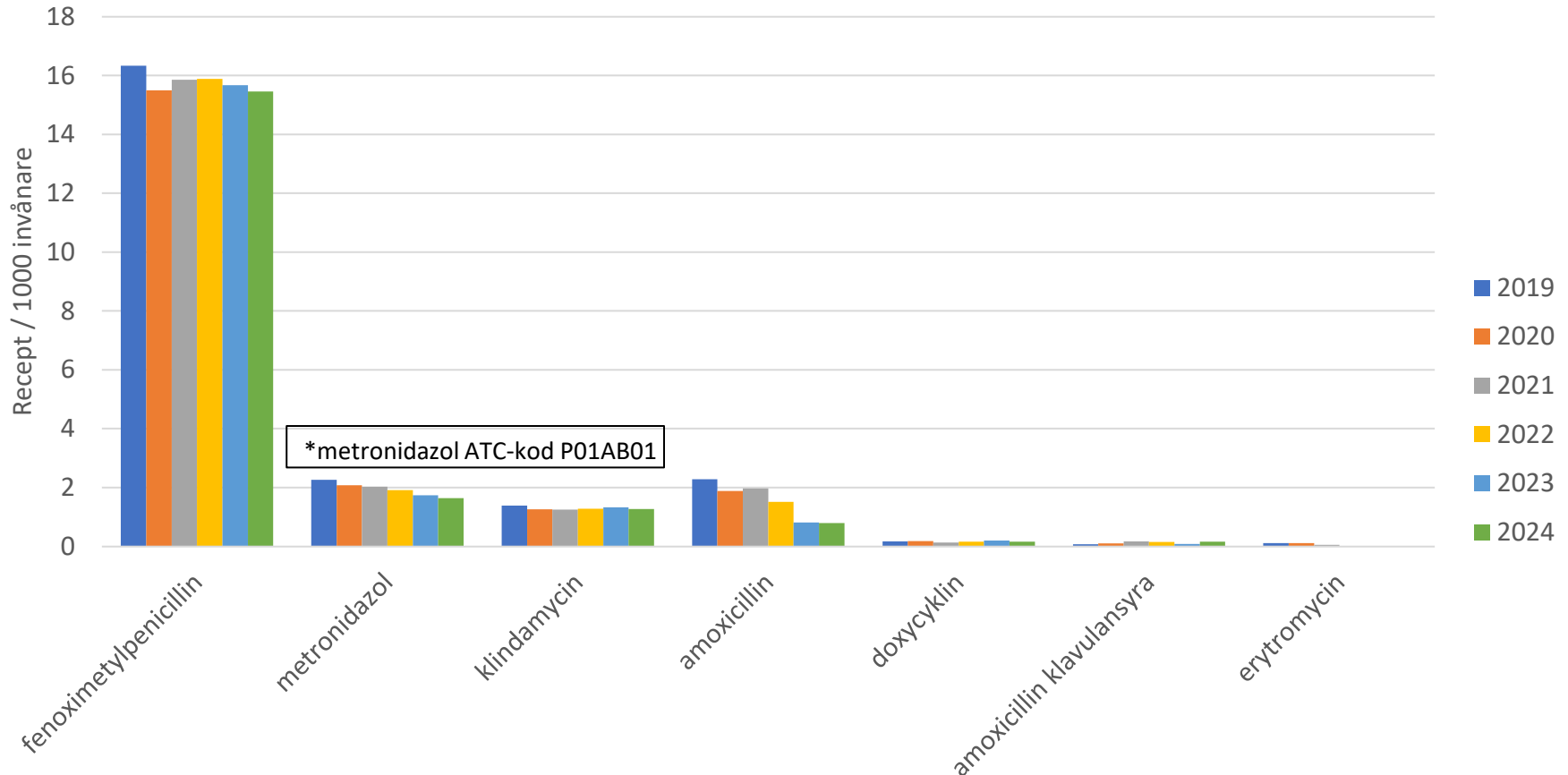
Källa: Concise, eHälsomyndigheten

År 2024 minskade uthämtade antibiotikarecept till invånare i Region Stockholm från tandläkare med 1,4 % jämfört med 2023. Under 2024 sågs störst ökning i Nykvarn (+33 %) och störst minskning i Vaxholm (-12 %). Det är stor skillnad mellan olika kommuner när det gäller hur mycket antibiotika invånarna får från tandläkare. Allra mest antibiotika från tandläkare får invånarna i Södertälje, men trenden är nedåtgående.

Uthämtade antibiotikarecept från tandläkare till patienter i Stockholms län 2019 - 2024

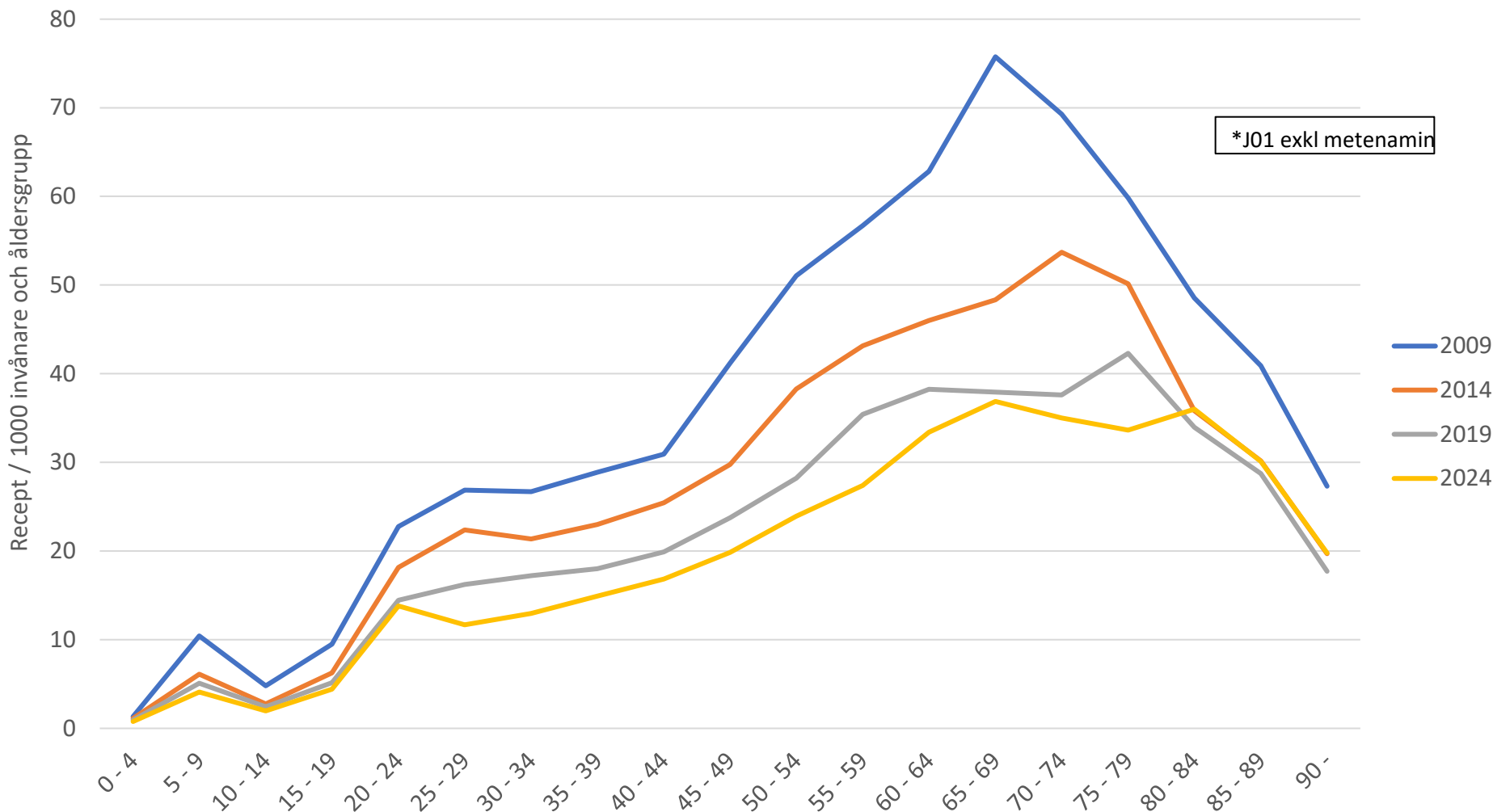
Källa: Concise, eHälsomyndigheten

Uthämtade antibiotikarecept från tandläkare till invånare i Stockholms län minskade totalt med 1,4 % under 2024. Val av antibiotika påverkades tyvärr rejält av problem med restnoteringar, särskilt för amoxicillin. Fenoximetylpenicillin (PcV) visade en svag minskning med 1,4 % senaste året. Metronidazol minskade med 5,5 %, klindamycin med 4,6 %, amoxicillin med 2,7 % och doxycyklin med 18 % jämfört med 2023. Amoxicillin med klavulansyra ökade med hela 100 %. Erytromycin minskade med 63 % och ska liksom doxycyklin och amoxicillin-klavulansyra ha en mycket liten användning inom tandvård. Klindamycin ska egentligen bara användas vid äkta penicillinallergi inom tandvården, men kan utgöra ett alternativ vid brist på amoxicillin.

Uthämtade antibiotikarecept* från tandläkare för olika åldersgrupper i Stockholms län 2009, 2014, 2019 och 2024

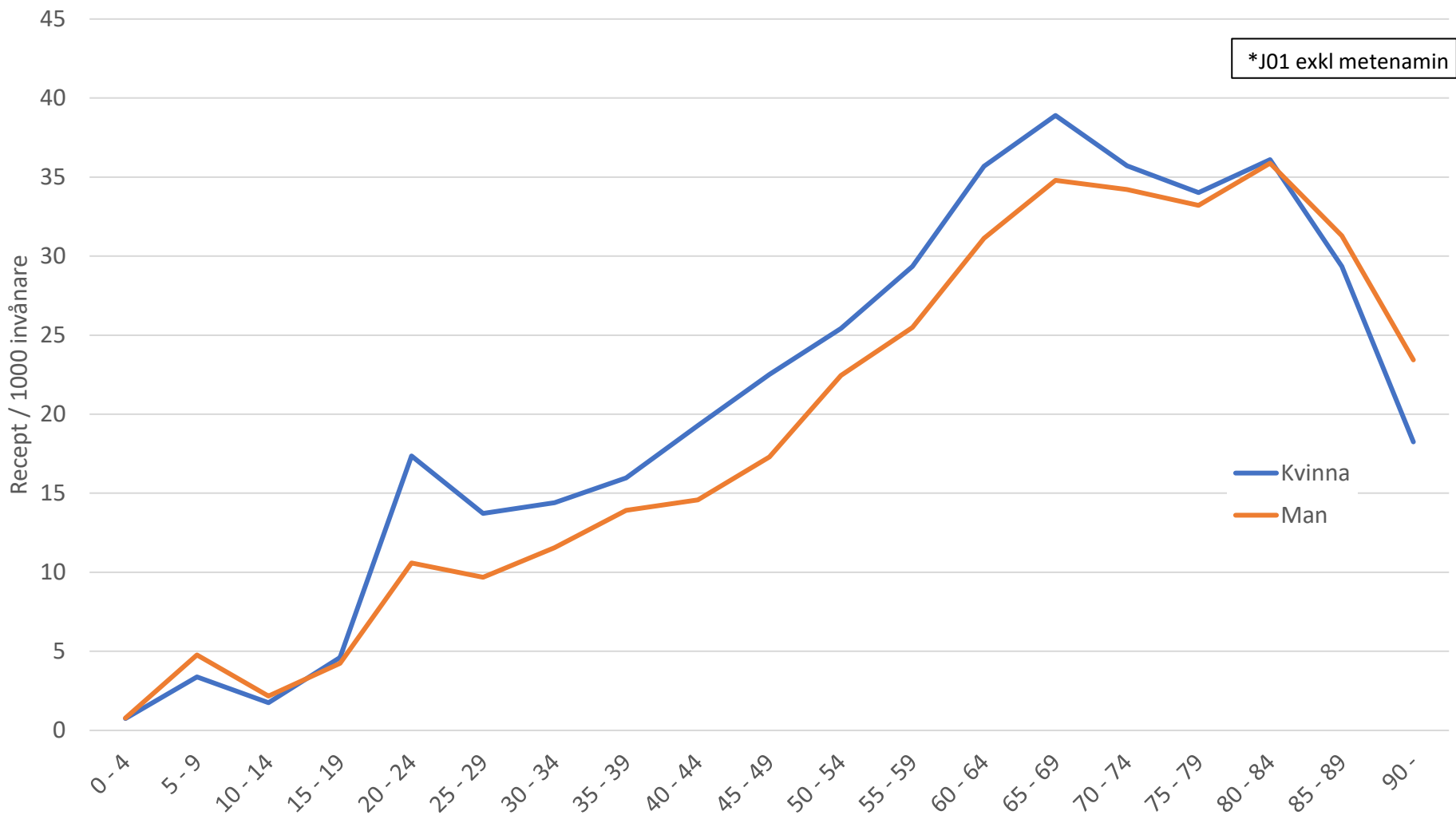
Källa: Concise, eHälsomyndigheten

Uthämtade antibiotikarecept från tandläkare har minskat i alla åldersgrupper förutom för de allra äldsta de senaste 10 åren. Särskilt stor har minskningen varit för åldersgrupperna 50-79 år. Förbättrad tandhälsa i de här åldersgrupperna har stor betydelse. Invånarna i Stockholms län får förhållandevis mycket antibiotika från tandläkare jämfört med övriga landet.

Uthämtade antibiotikarecept* från tandläkare till män och kvinnor per åldersgrupp i Stockholms län 2024

Källa: Concise, eHälsomyndigheten

Kvinnor hämtar ut fler antibiotikarecept från tandläkare än vad män gör, utom i de allra yngsta och äldsta åldersgrupperna.

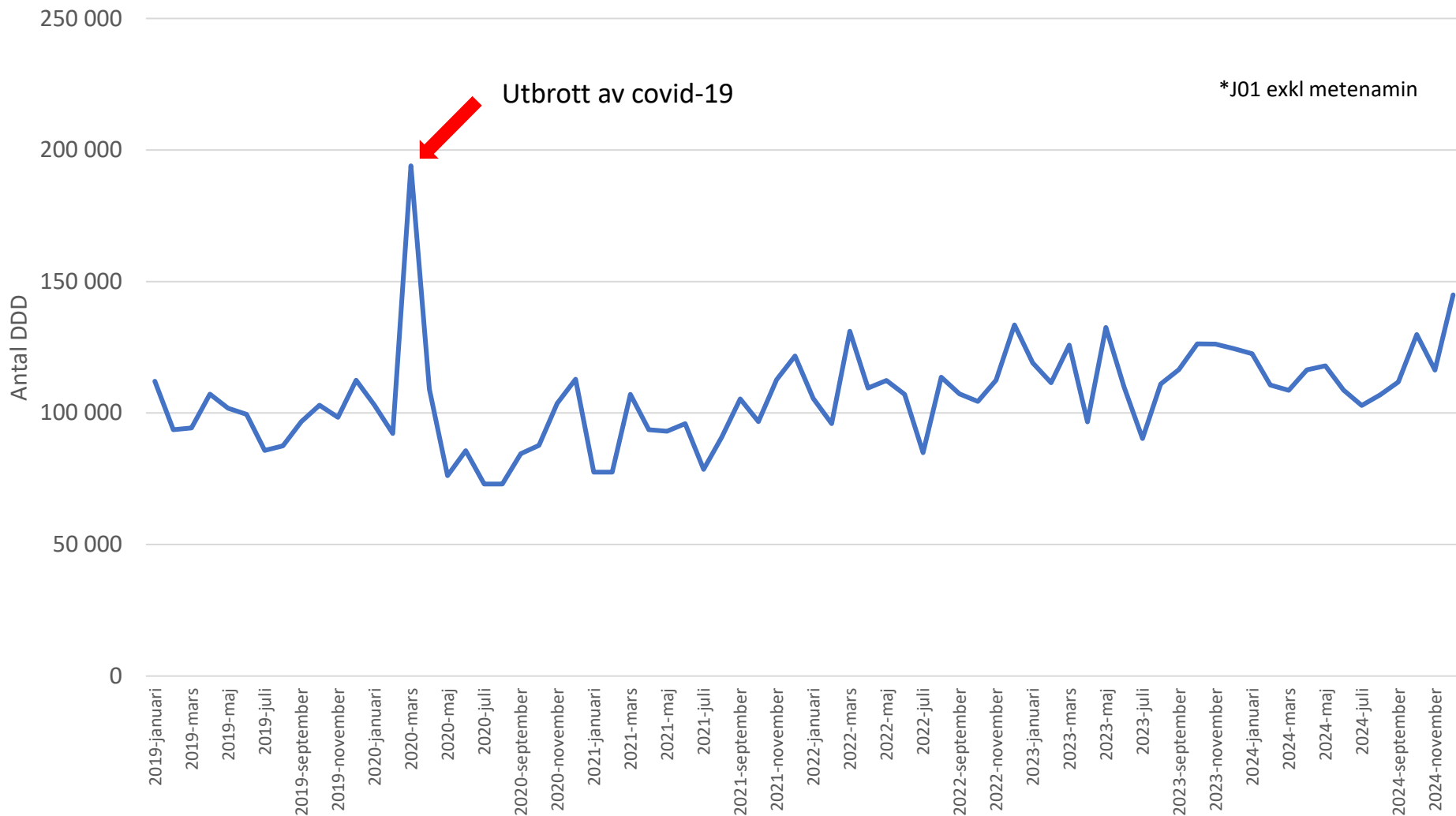
Antibiotika på sjukhus

Rekvifitionsförsäljning

DDD för antibiotika* på rekvisition i Region Stockholm per månad

2019-2024

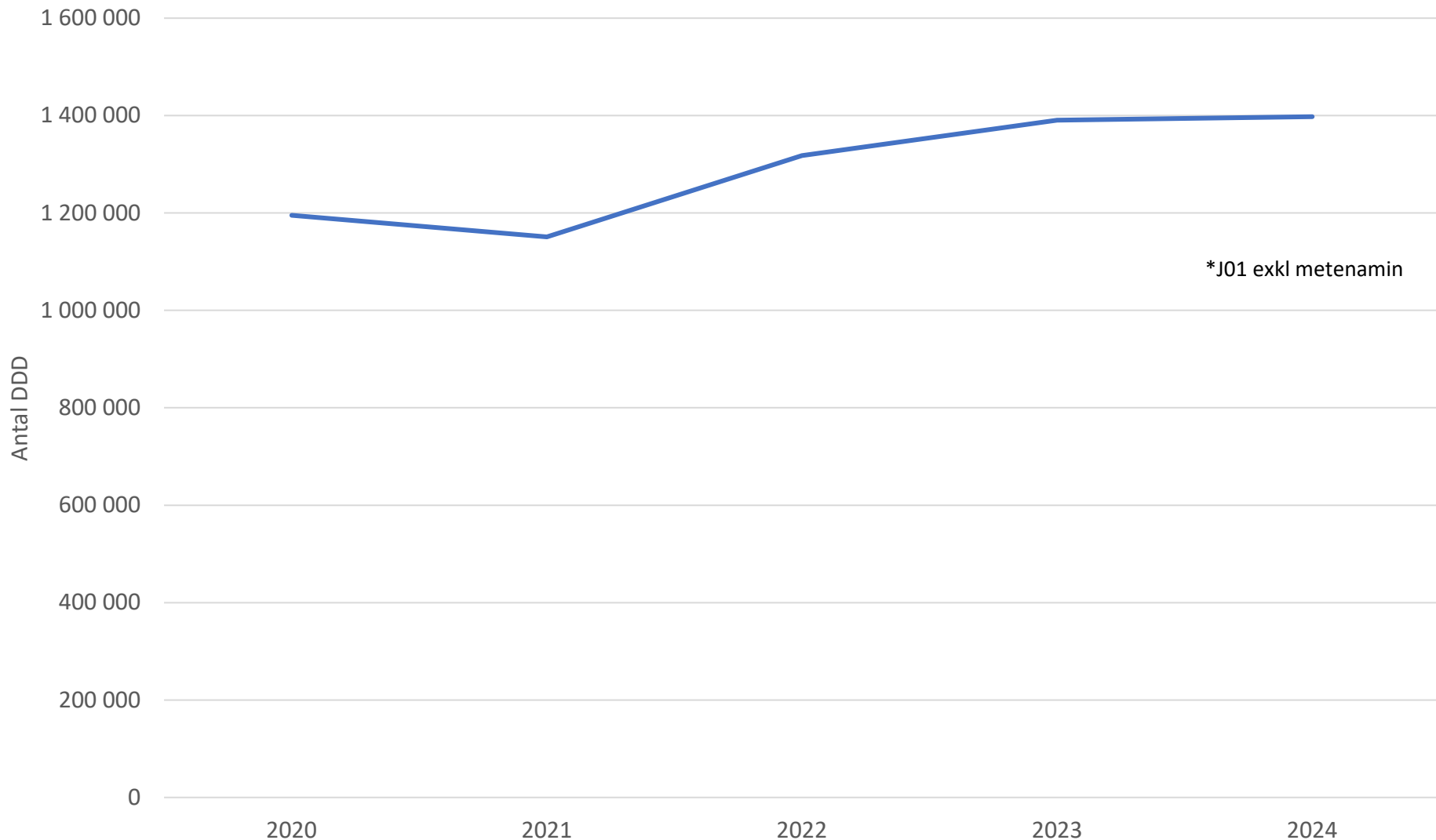
Källa: Region Stockholm

Antalet DDD av antibiotika försålt på rekvisition visar en ganska konstant nivå senaste åren. Totalt ökade antalet DDD av antibiotika försålt på rekvisition med 0,5 % i Region Stockholm under 2024 jämfört med 2023. Lageruppbyggnaden i samband med utbrottet av pandemin framgår tydligt i försäljningsstatistiken.

DDD för antibiotika* på rekvisition i Region Stockholm per år 2020 - 2024

Källa: Region Stockholm

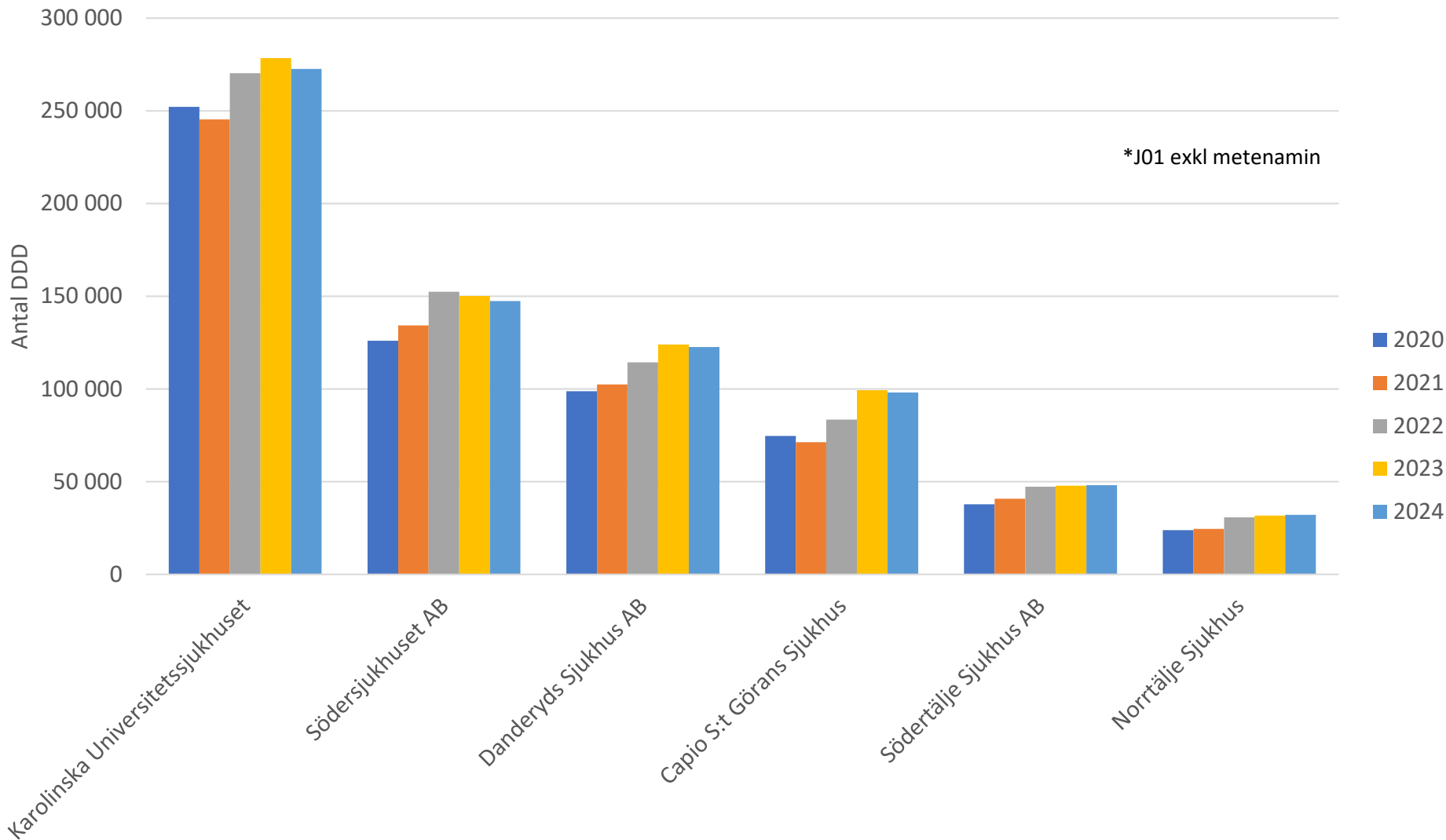

Antalet DDD av antibiotika försålt på rekvisition visar efter några års ökning efter pandemin nu en ganska konstant nivå. Totalt ökade antalet DDD av antibiotika försålt på rekvisition med 0,5 % i Region Stockholm under 2024 jämfört med 2023.

DDD för antibiotika* på rekvisition per akutsjukhus 2020 - 2024

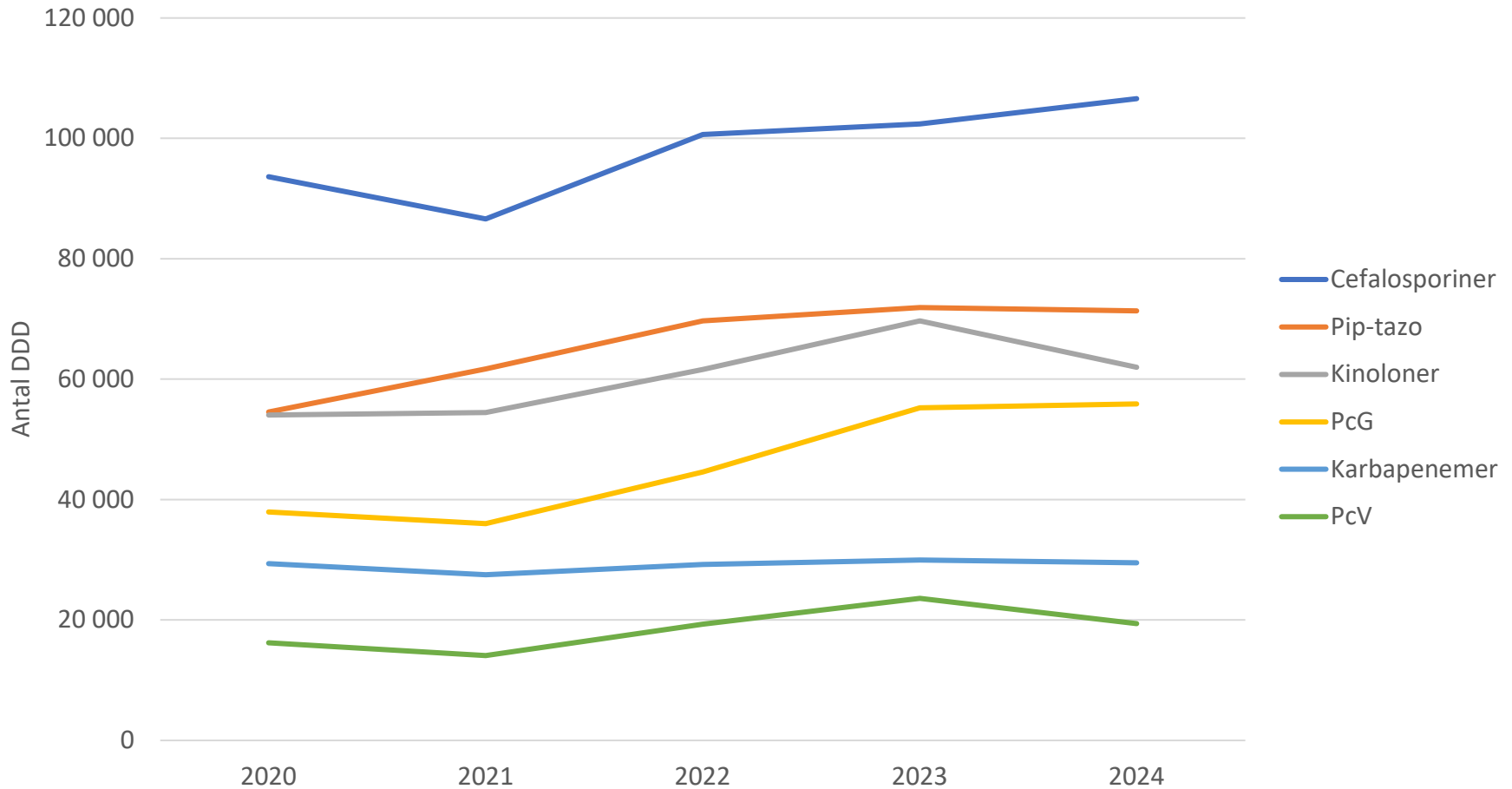
Källa: Region Stockholm

Nivån på antibiotika försålt på rekvisition minskade för nästan alla akutsjukhus utom för Södertälje och Norrtälje under 2024. Totalt sågs en minskning för antibiotika (mätt i DDD) på akutsjukhusen med 1,4 % under 2024 jämfört med 2023. Sjukhusens omställning i samband med pandemin påverkade antibiotikaanvändningen under särskilt 2020 och 2021.

Akutsjukhus inom Region Stockholm: DDD för vissa antibiotika på rekvisition 2020 - 2024

Källa: Region Stockholm

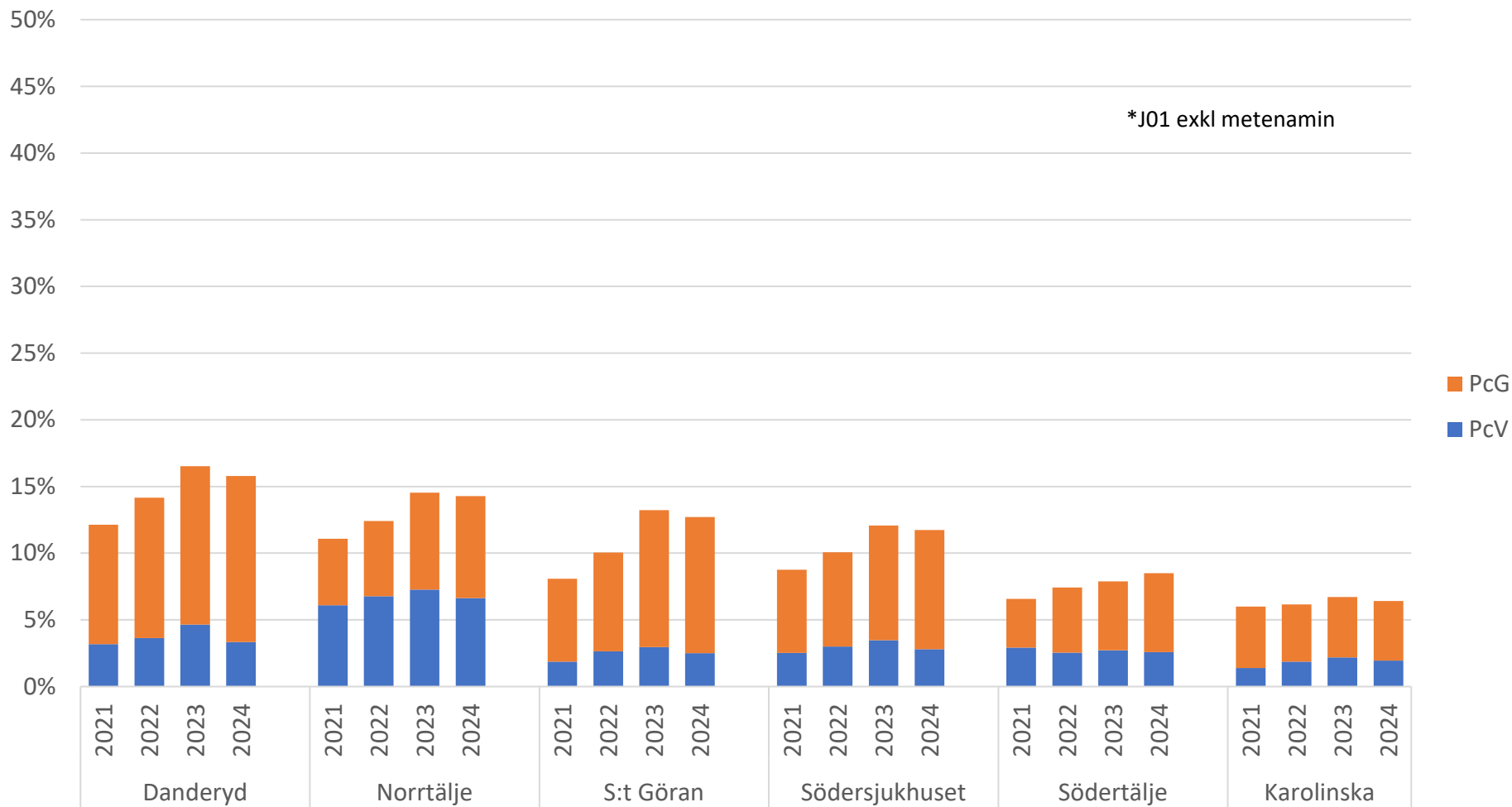
Rekvisitionsförsäljningen (i DDD) av cefalosporiner till akutsjukhusen visade en ökning under 2024. Ökningen för piperacillin-tazobaktam stannade av under 2024 och försäljningen av kinoloner visade en större minskning, liksom fenoximetylpenicillin (PcV). Karbapenemer minskade svagt under 2024. Smalspektrumantibiotika bör väljas i de fall det är möjligt och bensylpenicillin (PcG) ökade en aning under 2024.

Totalt sett ökade antibiotikaförsäljningen på rekvisition till akutsjukhusen med 1,4 % under 2024 jämfört med 2023.

Andel PcV + PcG av totala antibiotika* i DDD per sjukhus

2021 - 2024

Källa: Region Stockholm

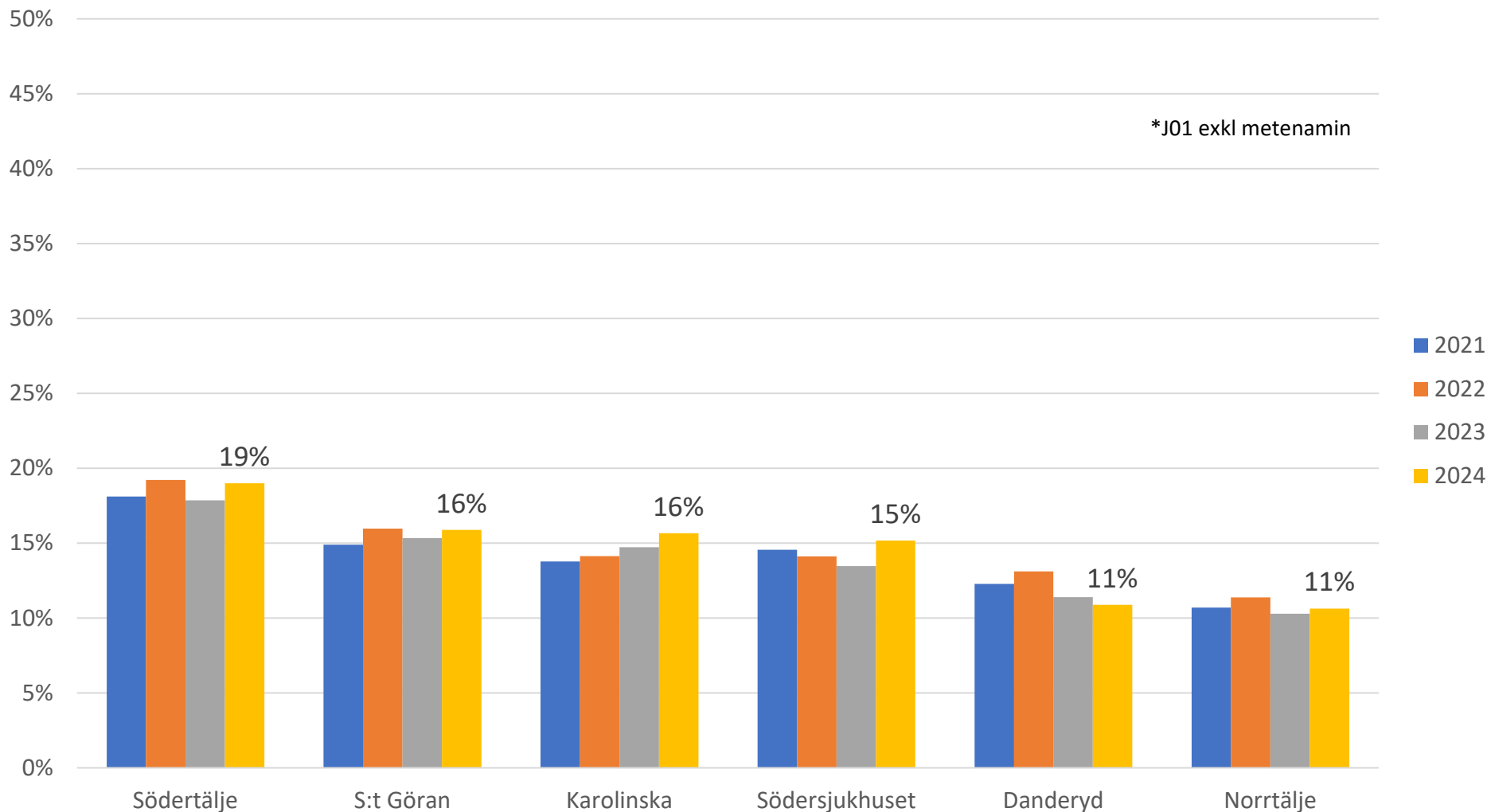

Andelen penicilliner med smalt spektrum minskade på alla sjukhus utom Södertälje under 2024. Olika patientunderlag påverkar möjligheten att använda PcV och PcG. När det gäller användningen av smalspektrumantibiotika ligger Region Stockholm lägre än riksgenomsnittet för slutenvård och en ökad användning av penicillin, när så är möjligt, rekommenderas.

Andel cefalosporiner av totala antibiotika* i DDD per sjukhus

2021 - 2024

Källa: Region Stockholm

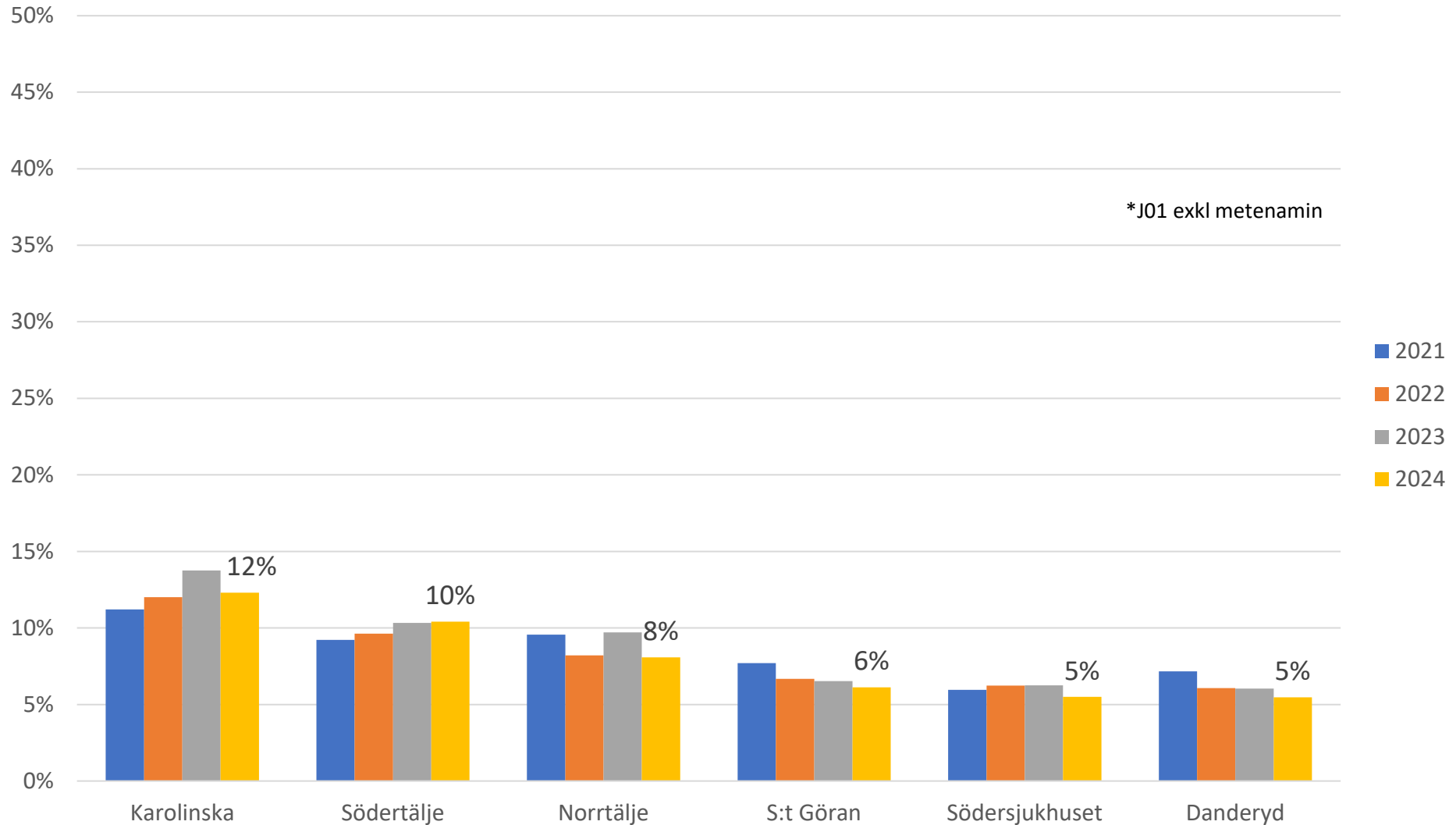

Andelen cefalosporiner ökade på alla sjukhus utom Danderyd under 2024. När det gäller användning av cefalosporiner ligger Region Stockholm något över riksgenomsnittet för slutenvård.

Det är angeläget att minska användningen av cefalosporiner som har stor benägenhet att selektera för bakterier som bildar ESBL.

Andel kinoloner av totala antibiotika* i DDD per sjukhus 2021 - 2024

Källa: Region Stockholm

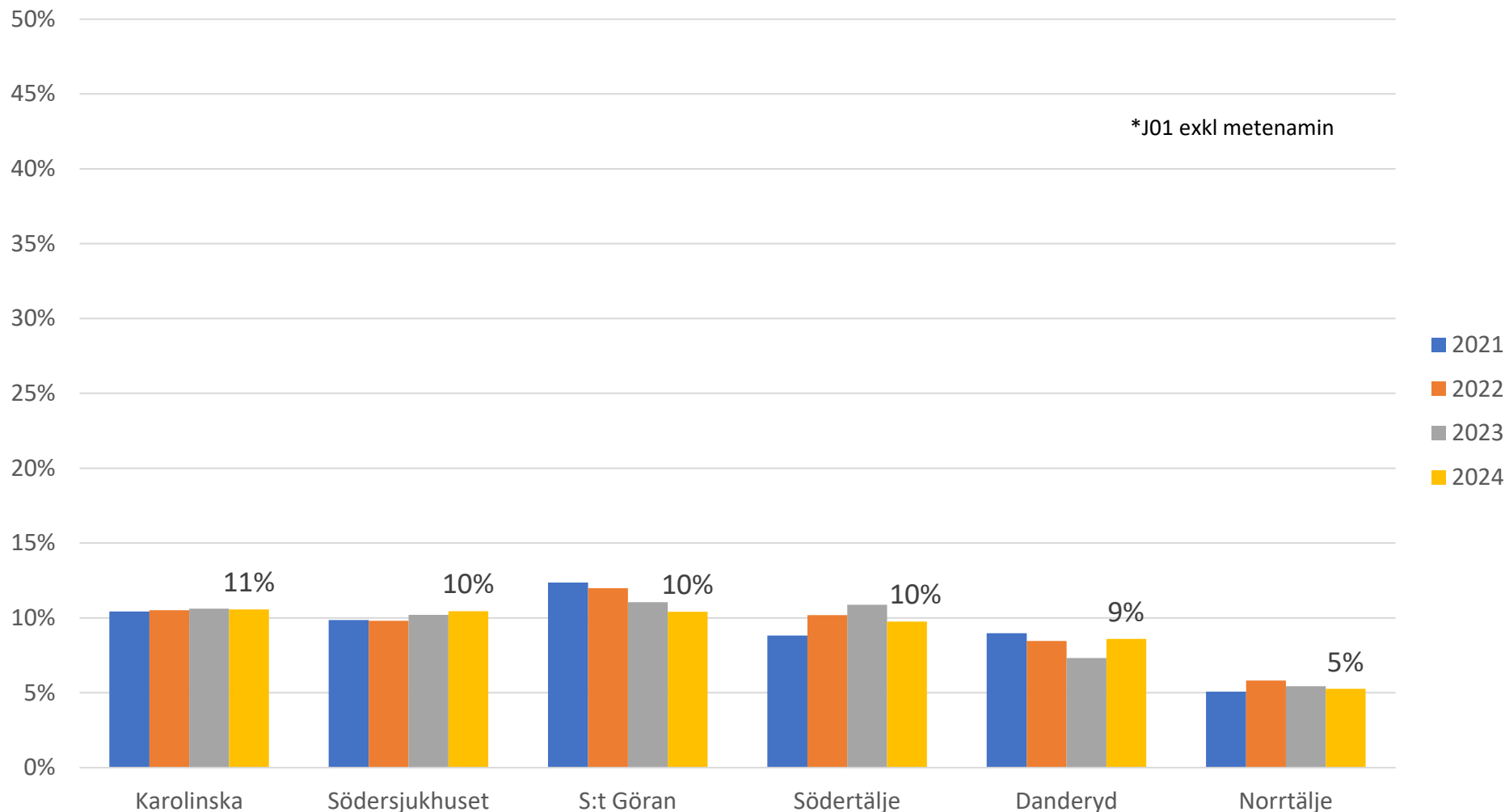
Andelen kinoloner minskade på alla sjukhus utom Södertälje under 2024. När det gäller kinolonanvändning ligger Region Stockholm något över riksgenomsnittet för slutenvård.

Det är angeläget att minska användningen av kinoloner, som har stor benägenhet att selektera för bakterier som bildar ESBL.

Andel piperacillin-tazobaktam av totala antibiotika* i DDD per sjukhus

2021 - 2024

Källa: Region Stockholm

Andelen piperacillin-tazobaktam visade blandad utveckling på sjukhusen under 2024.

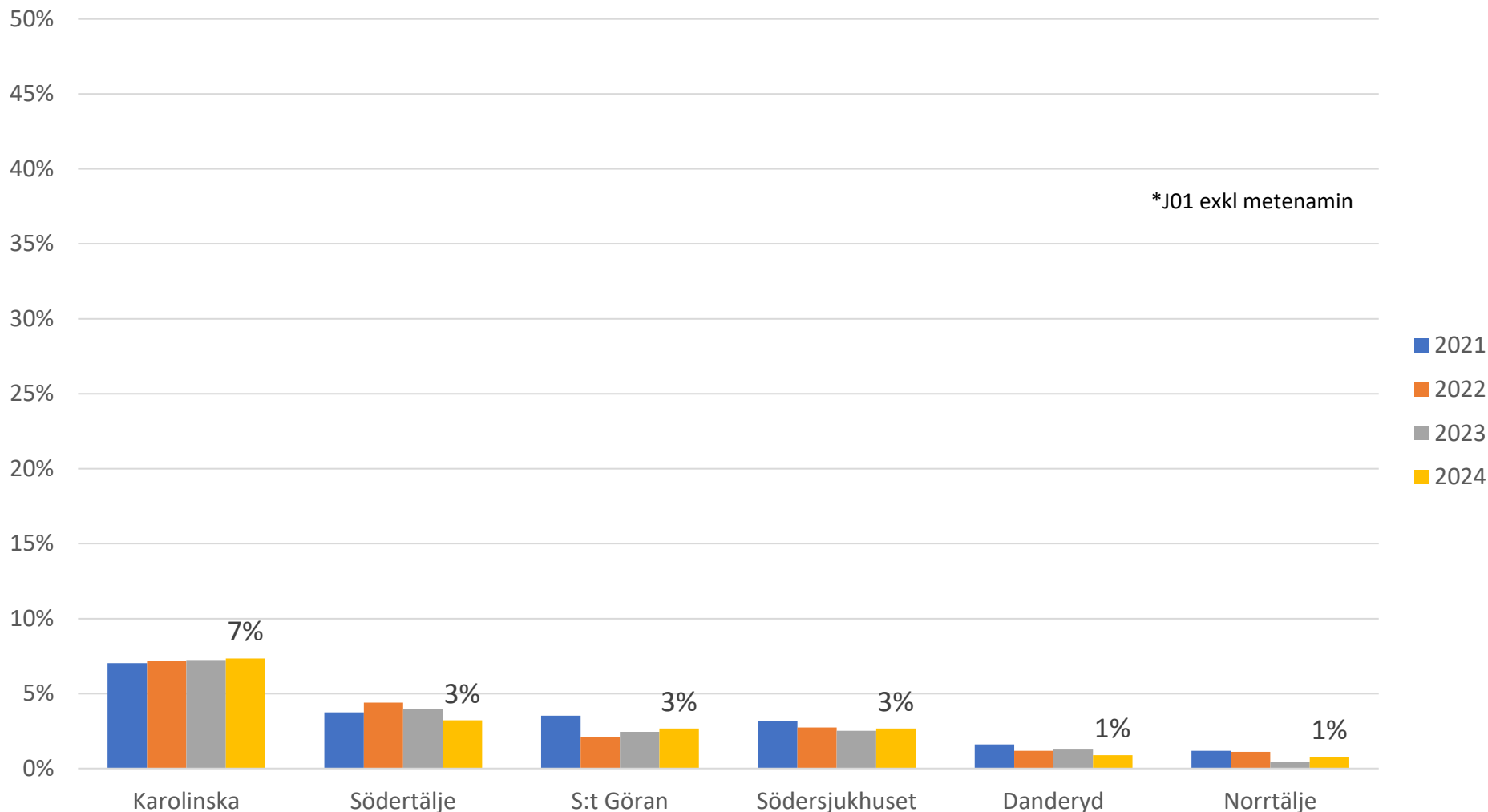
Om vi får en ökad resistens mot piperacillin-tazobaktam, med relativt brett spektrum, finns i många fall få behandlingsalternativ kvar.

Region Stockholm använder piperacillin-tazobaktam ungefär i nivå med landet som helhet.

Andel karbapenemer av totala antibiotika* i DDD per sjukhus

2021 - 2024

Källa: Region Stockholm

Andelen karbapenemer, våra allra bredaste antibiotika, visade blandad utveckling på sjukhusen under 2024. Karolinska har ändå högst användning av dessa bredspektrumantibiotika.

Region Stockholm använder karbapenemer ungefär i nivå med landet som helhet.

Om vi får en ökad resistens mot karbapenemer finns mycket få behandlingsalternativ kvar.